

Euroopa.

Teabekogumik
noortele

Euroopa Liit

Käesoleva teabekogumiku ja selle juurde kuuluva õpetajavihiku leiate internetis aadressil

http://europa.eu/teachers-corner/index_et.htm

<http://bookshop.europa.eu>

Euroopa Komisjon

Teabevahetuse peadirektoraat

Väljaanded

1049 Brüssel

BELGIA

Käsikiri on valminud 2013. aasta mais

Tekst: Eckart D. Stratenschulte, Berliini Euroopa Akadeemia

Trükise „Euroopa. Teabekogumik noortele” andis algselt välja aktsioon europa (Saksamaa valitsus, Euroopa Parlament, Euroopa Komisjon) Saksamaal. Euroopa Komisjoni teabevahetuse peadirektoraat vaatas selle läbi ja ajakohastas. Esialgse küljenduse tegid Zeitbild Verlag ja Agentur für Kommunikation, Berliin / MetaDesign AG, Berliin. Fotoseeria noortest (Alice, Jello, Patricia, Motian ja Janette) koostas samuti Zeitbild.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013

ISBN: 978-92-79-29209-5

doi:10.2775/11596

56 lk (21 × 29,7 cm)

© Euroopa Liit, 2013

Paljundamine on lubatud. Fotode kasutamiseks või paljundamiseks tuleb luba küsida otse autoriõiguste omanikelt.

Euroopa.

Teabekogumik noortele

Sisukord

1 Euroopa ja meie igapäevaelu

4

Tere! Oleme Berliinis asuvas Robert Jungki nimelisest keskkoolist ja oleme Teile teejuhiks läbi teabekogumiku.

2 Euroopa Liit – mis see tegelikult on?

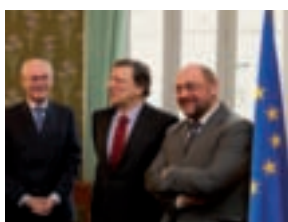
10

Euroopa Liit koosneb 28 riigist, mis on ühinenud, et oma saatust üheskoos juhtida.

3 Kuidas Euroopa Liit toimib?

16

ELi võrreldakse sageli riigiga. ELi ülesehitus on aga täiesti teistsugune.

4 EL – millega ta tegelikult tegeleb?

24

Mõned inimesed ütlevad, et EL ei tee piisavalt palju, teised leiavad, et liit segab end igale poole vahele. Kus on siis tõde?

5 Euroopa liigub edasi – Euroopa Liidu laienemine

34

Euroopa Liidu asutasid kuus riiki, kuid ühendus oli alati suunatud kogu Euroopale, seega avatud uutele liikmetele.

6 Euroopa maailmas

40

Meie, eurooplased, ei ole maailmas üksi. Me ei moodusta isegi suuremat osa maailma rahvastikust, kaugeltki mitte.

7 Euroopa tulevik

46

Kuidas edasi? ELi ülesanded 21. sajandil.

Euroopa ja meie igapäevaelu

„Tere! Meie oleme Alice, Jello, Patricia, Motian ja Janette Berliinis asuvast Robert Jungki nimelisest keskkoolist, mis on saksa-poola Euroopa-klassidega kool. Näete meid selles kogumikus uuesti olulist teavet esitamas. Leiate huvitavaid ülesandeid, ideid viktoriinideks ja aruteludeks. Õppimine võib ka tore olla!”

Euroopa on kusagil mujal. See lause on muidugi mõttetu: kuna oleme ELi kodanikud, on Euroopa meie kodu. Sellele vaatamata on Euroopa paljude inimeste jaoks midagi väga kaugel – eelkõige Euroopa Liit, see tähendab nende Euroopa riikide ühendus, kes tahavad üheskoos oma tulevikku kujundada. Käesoleva peatüki eesmärk on Euroopa Liiduga tutvust teha. Näete üsna pea, et Euroopa – need oleme meie!

Ülesanne

Kui kaugel on „Brüssel“?

Iga päev kuuleme Euroopa Liidu kohta uudistest või loeme ajalehtedest. Sellele vaatamata ei tunne paljud ELi vastu mingit huvi. Milles on Teie arvates põhjus?

- EL ei ole meie elu jaoks oluline.
- EL on liiga keeruline. Meedias ei räägita EList piisavalt palju.
- Kõik tähtsad küsimused otsustatakse liikmesriikides ja mitte Brüsselis või Strasbourgis, seetõttu piisab riikliku poliitikaga tegelemisest.
- Poliitika on üldiselt igav.

©Corbis

Väike Euroopa-teemaline viktoriin

Mitu riiki kuulub Euroopa Liitu?

- 12
- 15
- 25
- 28
- 30

Kuidas valitakse Euroopa Parlamendi liikmeid?

- Ei valitagi, neid määrab riigipea valitsusjuhi ettepanekul.
- Iga liikmesriigi parlamendivalimistel, kuna Euroopa Parlamendi liikmed on ühtlasi ka vastava riigi parlamendi liikmed.
- Nad lähetatakse Euroopa Parlamenti riikide parlamentidest.
- Üldistel ja salajastel valimistel, täpselt nagu iga riigi parlamendiliikmed.

Mitmes ELi riigis on kasutusel ühisraha euro?

- kõikides ELi riikides
- kuues asutajariigis
- 13 riigis
- 17 riigis

EL annab 2013. aastal välja ligikaudu 133 miljardit eurot. Mitu protsenti moodustab see Teie arvates ELi riikide majandustulemusest – sisemajanduse koguproduktist (SKPst)?

- 80,9%
- 50,2%
- 15,3%
- 0,99%

Euroopa Liidu Kohus valvab Euroopa õiguse järgimise üle. Kus on kohtu asukoht?

- Lissabonis
- Brüsselis
- Strasbourgis
- Luxembourgis

Ülesanne

Kuidas on lugu Teiega?

Tunnen Euroopa Liidu vastu huvi:

- väga palju,
- üsna palju,
- keskmiselt,
- vähe,
- väga vähe,
- üldse mitte,

kuna _____

Ülesanne

Mis on ELil pistmist meie eluga?

Kümme näidet

Meie elu	Seos ELiga	Minu arvates on see ...		
		väga tähtis	tähtis	tähtsusetu
<p>Euroopa sisekaubandust arendatakse pidevalt edasi. Lisaks suurtele kontsemidele saavad sellest üha enam kasu ka väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted. See kõik aitab kaasa töökohtade kaitsmisele.</p>	<p>500 miljonit inimest hõlmava Euroopa siseturu loomise tulemusena on ELi riikide vaheline kaubandus kasvanud 800 miljardilt eurolt 1992. aastal 2,54 triljoni euroni 2010. aastal.</p>	☐	☐	☐
<p>Telefoniga helistamine on viimastel aastatel tunduvalt odavamaks muutunud.</p>	<p>EL avas telesideturu, s.t lõhuti riiklikud monopolid ja võimaldati tekkida konkurentsil. Seal, kus konkurents piisavalt ei toimi, sekkub vahetult EL. Nii on mobiiltelefoniga välisriigis helistamine Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni nõudmisel odavamaks muutunud.</p>	☐	☐	☐
<p>Lennuhinnad on viimastel aastatel palju soodsamaks muutunud, nii et nüüd saavad ka noored ja lastega pered endale rohkem lennukisõite lubada.</p>	<p>EL kaotas ka siin riiklikud monopolid ja võimaldas tekkida konkurentsil. Nüüd saab ka Ungarist Ühendkuningriigi lennufirmat kasutada Prantsusmaale lennata. Lisaks suurendati reisijate õigusi. Kui keegi jääb ülebroneeringu tõttu lennujaama maha või ei jõua suure hiline mis tõttu kohtumisele, makstakse talle hüvitist.</p>	☐	☐	☐
<p>Niinimetatud lävemüügi, kus kellelegi kodusel entsüklopeedia või tolmuimeja kaela määratakse, võib tühistada, et ootamatus olukorras ostu sooritajale kahju ei tekiks. Sama kehtib juhul, kui keegi kirjutab tänaval alla ajakirja tellimusele või muule lepingule.</p>	<p>EL pani taoliste tehingutele oma direktiiviga kogu Euroopas riivi ette. Nüüd saab igaüks pärast sellist tehingut veel järele mõelda – ka siis, kui ta on juba alla kirjutanud.</p>	☐	☐	☐
<p>Tarbekaupade, nt elektroonikaseadmete garantiaeg on nüüd kaks aastat. Seega kui mobiiltelefon ühe aasta möödudes katki läheb, parandatakse see tasuta või vahetatakse välja.</p>	<p>ELi eeskirjadega kehtestati ühtne kord. Garantii kehtib kogu Euroopas. Järelikult ei ole vahet, millises ELi riigis klient eseme ostis.</p>	☐	☐	☐

Meie elu	Seos ELiga	Minu arvates on see ...		
		väga tähtis	tähtis	tähtsusetu
Keskonnareostus ei tunne piire. Hingama peame kõik. Seetõttu on õhu puhtus eriti tähtis. Viimastel aastatel on meie hingatav õhk paremaks muutunud.	EL on kehtestanud sissehingatava õhu jaoks kogu Euroopas kohustuslikud standardid, mille liikmesriigid peavad konkreetsete meetmetega ellu viima.	☐	☐	☐
Vesi on pesemiseks. Aga mitte ainult: eelkõige me ka joomiseks. Kvaliteet on seetõttu tähtis. ELi elanikud võivad veekraani kõhklematult lahti keerata ja klaasi selle all hoida.	Juba kümme aastat kehtivad ELi joogivee standardid, millest kõik liikmesriigid peavad kinni pidama.	☐	☐	☐
Reisimine Euroopas on täna väga lihtne. Enamiku Euroopa riikide vahel ei ole enam piirikontrolle.	EL muutis Schengeni lepinguga riikidevahelised piirikontrollid liigseks. Nordkapi neemelt ühegi piirikontrollita Sitsiiliasse reisimine – see ongi EL tegelikkuses. Ainult Ühendkuningriik ja Iirimaa on erandid. Bulgaaria, Horvaatia, Rumeenia ja Küpros ei ole veel samuti kokkuleppega ühinenud.	☐	☐	☐
ELi kodanikud saavad paljudes Euroopa riikides töötada täpselt samuti nagu kodus. Igaüks võib kaaluda, kus talle kõige rohkem meeldib või kus ta tööd leiab.	EL on kehtestanud oma siseturul vaba liikumise. Viini elaniku jaoks on Brüsselis või Roomas, Londonis või Varssavis töötamine võimalik täpselt samal viisil nagu Linzis või Innsbruckis.	☐	☐	☐
Kahjuks võib ka puhkuse ajal haigeks jääda või õnnetusse sattuda. Seepärast on hea, kui arstiabi saab probleemideta ja ilma selle eest maksmata paljudes Euroopa riikides.	ELi riigid võimaldavad oma ravikindlustussüsteeme vastastikku kasutada. Vaja on näidata ainult Euroopa kindlustuskaarti või vastavat vormi – ja saabki keskenduda paranemisele, selle asemel et näha vaeva bürokraatiaga, mille keelgi võib olla tundmatu.	☐	☐	☐

Ülesanne

Kuidas

vastasid Teie kaaslased?

Tehke tulemustest kokkuvõtte ja arutlege oma hinnangute üle.

Ülesanne

EL meie juures kodus

Mõelge enda ja oma pere igapäevaelule. Milline koht on selles ELil?

Leidke näiteid! Mõelge toidule ja rahale, koolile, õpingutele ja reisimisele, ostude tegemisele ja töötamisele.

Kutse- ja ülikooliõpingud teistes ELi riikides

► Vaba liikumise võimalust ei kasuta mitte ainult töötajad, vaid ka turistid, pensionärid, üliõpilased ja kutseõppurid.

Üliõpilaste vaba liikumist toetatakse ELi Erasmuse programmiga. See pakub õppuritele rahalist ja korralduslikku tuge välisriigis Euroopa partnerkõrgkoolis õppimise ajal. Euroopa punktisüsteemiga on tagatud, et välisriigi õppetulemusi võetakse ka koduriigis õppimisel arvesse. Välisriigis veedetud semestrid ei lähe seega ka selles mõttes „kaduma“.

Ka kutseõppurite jaoks on olemas eraldi ELi programm Leonardo da

Vinci, mille kaudu toetatakse rahaliselt ja korralduslikult piire ületavat väljaõpet Euroopas. Igal aastal kasutab seda võimalust ligikaudu 75 000 noort ELi kodanikku, kes läbivad osa oma väljaõppest teises riigis. Programm teeb koostööd ettevõtete ja institutsioonidega. Nii tekivad projektid, kuhu noored (kutseõppurid, noored töötajad, aga ka noored töötud) saavad kandideerida.

Et hakata teises riigis sellises projektis osalema, on alguses vaja võib-olla natuke vaeva näha. Aga noored saavad väga positiivseid kogemusi.

Alice: „Aastatel 1987–2012 viibis ligikaudu 2,5 miljonit õppurit ja 300 000 õpetajat Erasmuse programmi raames ühe või kahe semestri jooksul ELis asuvas välisriigis. 28 ELi riigis ja viies teises riigis on üle 3000 kõrgkooli, mis akadeemilises koostöös osalesid.“

Ülesanne

Kas suudate endale ette kujutada, et veedate osa õppeajast, ühe õppeaasta või koguni kogu õpingute aja välismaal?

Koostage poolt- ja vastuargumentidest loetelu. Kumb pool jääb peale?

Pooltargumendid osa õppeaja veetmise osas välismaal:

Vastuargumendid osa õppeaja veetmise osas välismaal:

1.

1.

2.

2.

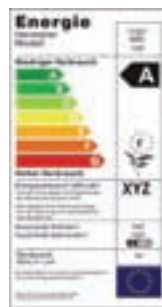
3.

3.

4.

4.

Võrrelge tulemusi ja arutlege sel teemal.

Ülesanne

Euroopa sümbolid

Kas tunnete kujutatud sümboleid? Kus neid leida võib? Mõelge, mis seos on neil Euroopa ja meiega.

Euroopa ja meie igapäevaelu

► Alustasime küsimusest, miks tundub Euroopa paljude inimeste jaoks nii kaugel. Erinevate inimeste puhul võivad sellel olla erinevad põhjused.

Lähemal vaatlusel selgub siiski kiiresti, et Euroopa, täpselt öeldes Euroopa Liit, on päris lähedal. Ta määrab meie elu paljudes valdkondades.

Asi algab juba rahast: euro on ühisraha, mis ei ole küll veel kasutusele võetud kõikides riikides, aga siiski enam kui pooltes. Austrias, Prantsusmaal või Hispaanias puhkuse olles saame maksta oma ühise rahaga. Aga ka seal, kus euro ei ole kodumaine valuuta, võetakse seda tugeva rahvusvahelise valutana hea meelega vastu. Euroga oleme kogu maailmas teretunud.

See, et täna saab ELis lihtsalt reisida, on paljude jaoks nii iseenesestmõistetav, et nad isegi ei pane seda enam tähele. Aga veel hiljaaegu oli kõik teisiti. Piiril olid passikontrollid ja ummikud ning toll vaatas täpselt järele, mida olime puhkuselt kaasa ostnud.

Lendamine on muutunud palju odavamaks. Ka see on seotud ELiga, kes kaotas riiklikud monopolid. See tähendab, et enam ei ole igas riigis ühte riiklikku lennufirmat, kes tohib üksinda liinidel lennata ja kõrgeid hindu kasseerida, vaid iga lennufirma ELis võib lennata, kuhu tahab. Täna võib näiteks broneerida Taanist Hispaaniasse lendamiseks liinimaa lennufirma lennu.

Lendamine on ELis turvaline ja üks põhjus on ka see, et Euroopa Liit on kehtestanud kõikidele liikmesriikidele ühised ohutusstandardid ja ei luba romulennukeid meie õhuruumi.

Paljude nende eeskirjade eest võlgname tänu siseturule. Kui soovitakse ühtset turgu, kus igaüks võib osta ja toota nii, nagu tahab, ja seal, kus tahab, peavad kehtima ühised eeskirjad.

ELi politseiasutused teevad samuti tihedat koostööd ja andmeid kooskõlastab omaette institutsioon – Europol. Tegemist ei ole supervõimidega, kes, püstol käes, läbi Euroopa tormavad, vaid

riikide politseiametnikega, kes koguvad teavet kurjategijate ja kuritegevuse kohta ning teevad selle politseiasutustele kõikjal üle ELi kättesaadavaks. Seejuures on alati tegemist raskete kuritegudega. Valesti parkijatega Europol ei tegele. Küll aga inimkaubitsejate ja narkokullerite, rahavõltsijate ja seksuaalkurjategijate, ärandatud autode üle piiri toimetajate ja internetipetistega, kes tahaksid avatud piire hea meelega oma räpaste tegude jaoks ära kasutada.

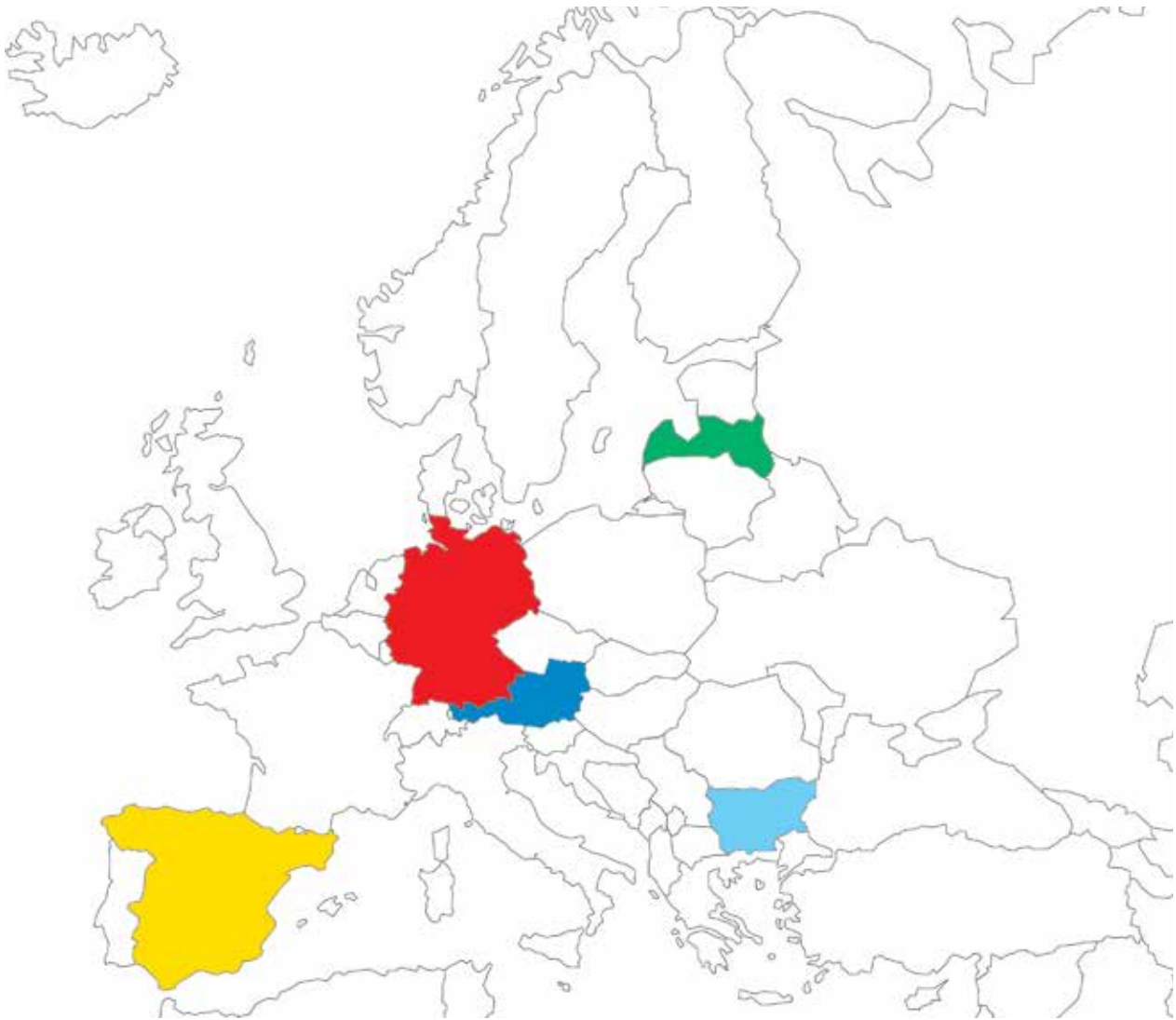
Keskonnareostus ei peatu piiritähiste ees. Meie keskkonna ohustamisele on seetõttu võimalik üksnes ühiselt vastu astuda. See puudutab meid vahetult: hingame, joomme ja töötleme oma kehas vett ning sööme põldudel kasvanud teravilja. Euroopa keskkonnakaitse garanteerib ühiste standardite abil, et ükski ELi riik ei saaks luua endale teiste riikide ees majanduslikke eeliseid sellega, et ei täida keskkonnanõudeid ja saab seetõttu odavaid kaupu toota. Õigluse tagamise kohustus Euroopa siseturul kaitseb töökohti,

kuna hoiab ära kõlvatu konkurentsi.

Paljud inimesed keelduvad geneetiliselt muundatud toiduainetest. Aga kuidas peaks aru saama, kas hommikuhelbed on tehtud geneetiliselt muundatud maisist? EL on teinud märgistamise kõikide toidutootjate jaoks kohustuslikuks. Kui karbis on geneetiliselt muundatud toit, peab see ka karbil kirjas olema.

Näiteid võiks omal äranägemisel jätkata. Aga juba praegu on selge: Euroopa – need oleme meie. Ja Euroopa puudutab meid kõiki.

Euroopa Liit – mis see tegelikult on?

Euroopa Liit tähendab 28 riiki, kes on ühinenud, et oma saatust üheskoos juhtida. Millised on need riigid, kes moodustavad üheskoos Euroopa Liidu, ja miks on nad ühinenud?

Ülesanne

Millised riigid siia kuuluvad?

Siin järgneb riikide loetelu. Kõik asuvad Euroopas, aga mitte kõik ei kuulu Euroopa Liitu. Selgitage välja, kes on ELi liige, ja märkige nad alljärgnevasse loetelusse vastavalt liitumiskuupäevale.

Albaania, Andorra, Belgia, Bulgaaria, Bosnia ja Hertsegoviina, Taani, Saksamaa, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Kreeka, Ühendkuningriik, Iirimaa, Island, Itaalia, Horvaatia, Läti, Liechtenstein, Leedu, Luksemburg, Malta, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Moldaavia, Montenegro, Madalmaad, Norra, Austria, Poola, Portugal, Rumeenia, Rootsi, Šveits, Serbia, Slovakkia, Sloveenia, Hispaania, Tšehhi Vabariik, Ukraina, Ungari, Vatikan, Küpros.

ELi liikmesriigid:

Riik	Ühinemisaasta	Elanike arv	Pealinn
	Asutajaliige 1952/1958		
	Asutajaliige 1952/1958		
	Asutajaliige 1952/1958		
	Asutajaliige 1952/1958		
	Asutajaliige 1952/1958		
	Asutajaliige 1952/1958		
	1973		
	1973		
	1973		
	1981		
	1986		
	1986		
	1995		
	1995		
	1995		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2004		
	2007		
	2007		
	2013		

Ülesanne

Mida Te veel nende riikide kohta teate või mida oskate välja uurida?

Palun rühmitage leitud teave ja esitage see süstematiseeritult. Mida teate nende riikide toidu, kultuuri, keelte kohta? Koostage nende riikide lühikirjeldus, millest teate rohkem või mille kohta olete rohkem välja uurinud.

©Imageglobe

Väike Euroopa-teemaline viktoriin:

1. Milline on Euroopa väikseim pealinn ja mitu elanikku seal on?
2. Millises Euroopa pealinnas on kõige külmem, s.t kus on jaanuaris kõige madalam keskmine temperatuur?
3. Milline on kõrgeim mägi Euroopas?
4. Milliste meredega Euroopa Liit piirneb?
5. Millistes ELi riikides on ametis monarh, näiteks kuninganna?
6. Mitu ametlikku keelt on Belgias?
7. Milline on Euroopa Liidu kõige suurema elanike arvuga riik?
8. Milline ELi riik on pindalalt kõige suurem?
9. Milline on Euroopa Liidu idapoolseim pealinn?

Eriküsimus asjatundjatele:

10. Miks on ELi lipul 12 tähte ja mitte iga liikmesriigi kohta üks?

Miks on Euroopa Liidul nii palju ametlikke keeli?

► Kuna EL on demokraatlik organisatsioon, siis peab ta pöörduma oma kodanike, aga ka liikmesriikide valitsuste ja haldusasutuste, ettevõtete ja teiste organisatsioonide poole oma emakeeles. Inimestel on õigus teada, mida nende nimel tehakse. Neil peab olema võimalik aktiivselt osaleda, ilma et peaks oskama võõrkeeli. Peale selle

võtab Euroopa Liit vastu õigusakte, mis kehtivad vahetult kõikide inimeste suhtes ELis.

Need õigusaktid peavad olema kodanike ja loomulikult ka riikide kohtute jaoks emakeeles kättesaadavad, s.t peavad olema olemas kõikides ametlikes keeltes. Ametlike keelte kasuta-

mine on panus ELi ja tema organite läbipaistvusse, õiguspärasusse ja tõhususse.

Lõbusa viktoriini Euroopa keelte kohta leiad sellelt veebilehelt:

http://ec.europa.eu/languages/quiz/quiz_et.htm

Ülesanne

Kas räägite Euroopa keelt?

Euroopa Liidul on pärast selle riigi ühinemist, mille pealinn on Zagreb, 24 ametlikku keelt. Pange need järgnevatest silpidest uuesti kokku!

bul – du – ees – gaaria – gari – hi – his – hol – hor – ii – ing – itaa – ka – kree – la – landi – lee – lia – lise – lä – mal – me – ni – nia – paania – poo – por – prant – ri – root – rumee – sa – sak – si – slo – slo – soo – suse – ta – taa – ti – ti – tšeh – tugali – un – vaatia – vaki – veeni

Majanduslik tugevus

► ELi riigid ei ole mitte üksnes erineva suurusega, ka nende rikkus on erinev. On riike, kus inimestel läheb keskmiselt väga hästi, ja on riike, kus elatustase on tunduvalt madalam. Loomulikult tekib küsimus, kuidas seda tegelikult mõõta. Lõpuks on igas riigis jõukaid ja vaeseid inimesi. Kes siis mõõdupuuks võtta: ettevõtja või tema autojuht, sekretär või peaarst?

Majandusstatistika on lahendanud selle probleemi nii, et mõõdab kõigepealt ära riigi majandusliku tugevuse. See on kõikide väärtuste summa, mis ühes riigis ühe aasta jooksul luuakse. Iga auto, mis aasta jooksul selles riigis valmistati, iga

soeng, mille juuksur on teinud, iga liiter piima, mille lehm on andnud ja mis edasi müüdi, arvestatakse rahasse ümber ja liidetakse kokku. Nende väärtuste summat nimetatakse sisemajanduse koguproduktiks (SKP). SKP ei ütle aga kuigi palju selle kohta, kui rikas on riik, sest on ju suuri ja väikesi riike. Seetõttu jagatakse see järgmise sammuna selles riigis elavate inimeste arvuga. Nii saadakse sisemajanduse koguprodukt (SKP) inimese kohta.

Asi läheb aga veelgi keerulisemaks: kui soovitakse majandusliku tugevuse poolest erinevaid riike võrrelda, tuleb arvesse võtta, et ka ostujõud on eri riikides

erinev. See, kes on teises riigis puhkusele käinud, teab seda. Kodumaaga võrreldes tunduvad hinnad seal äkki väga kõrged või üsna soodsad. Kui leib maksab ühes riigis üks euro, siis teises riigis tuleb selle eest maksta kaks või kolm eurot. Seetõttu ei vaata teadlased mitte ainult seda, kui palju raha inimestel riigis elaniku kohta kasutada on, vaid ka seda, kui palju selle eest osta saab. See on ju lõpuks otsustav. Seda nimetatakse ostujõu pariteediks. Ainult ostujõu pariteet muudab riigid võrreldavaks.

Kui võrrelda ELi riikide majanduslikku tugevust ostujõu pariteedi alusel, näeb see välja nii:

Nii läheb eurooplastel:

(Sisemajanduse koguprodukt elaniku kohta ostujõu pariteedi alusel võrdlusena, 2011)

Sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta on Austrias või Iirimaaal see-ga 29% ELi keskmisest kõrgem. Itaalia SKP elaniku kohta vastab täpselt sellele keskmisele ning Rumeenia ja Bulgaaria SKP elaniku kohta moodustab alla poole ELi keskmisest.

Elatustaseme erinevused jäävad ELis ka tulevikus pikaks ajaks püsima. Aga Euroopa Liidu eesmärk on vahesid vähendada. Seetõttu saavad ELi vaesemad piirkonnad raha, millega neil on võimalik oma taristut paremaks muuta ja seeläbi majanduslikke või-

malusi suurendada. Seda nimetatakse struktuuripoliitikaks. EL kulutab selle tarbeks ümmarguselt poole oma eelarvest.

Euroopa Liit – ühinenud mitmekesisuses

► Nagu nägite, koosneb EL täiesti erinevatest riikidest. Kõige suuremas – Saksamaal – on ligikaudu 82 miljonit elanikku, kõige väiksemas – Maltal – 400 000. Liikmete hulka kuuluvad Soome ja Itaalia, nagu ka Portugal ja Poola. Maakaardilt saab selgeks, kui mitmekesine on EL. Räägitakse erinevaid keeli ja kirjutatakse kolmes erinevas tähestikus. Olemas on erinevad traditsioonid, kultuurid, söömisharjumused ja rahvaepod. Ka ajalooline kogemus on erinev. Paljud ELi riigid on varem üksteisega sõdinud, vastastikku territooriume ära võtnud ja säilinud on nii mõnedki eelarvamused. Millest see tuleb, et 28 riiki on sellele vaatamata kokku saanud?

Sellele küsimusele on võimalik vastata ainult ajaloost lähtudes. Pärast kohutavat Teist maailmasõda, mida alustati 20 aastat pärast Esimest maailmasõda, ütlesid paljud inimesed endale, et mida-gi sellist ei tohi enam korduda.

Varasematel vaenupooltel Saksamaal ja Prantsusmaal sündis mõte mitte enam üksteise vastu astuda, vaid ühineda, ja nimelt nii, et samal ajal saaks teist silmas pidada. Juhtivad poliitikud, kes seda plaani toetasid ja selle ka teostasid, olid Prantsuse välisminister Robert Schuman (1886–1963) ja Saksa liidukantsler Konrad Adenauer (1876–1967).

Esimene ühendus, mille alusel tekkis tänane EL, oli Euroopa Sõe- ja Terasühendus (ESTÜ), mis loodi 1952. aastal ja mille eesmärk oli söevarude ühine haldamine. Süsi täitis tol ajal seda rolli, mida tänapäeval nafta ja maagaas: ta

oli kõige olulisem energiakandja. Paljudel oli hirm, et Euroopas võidakse selle tooraine pärast uuesti tülli minna. See tõttu tehti söe jaotamine ja rasketööstuse uuesti ülesehitamine ülesandeks ühisele asutusele, kus olid esindatud ESTÜ liikmed. Need olid sel ajal lisaks Saksamaale ja Prantsusmaale Itaalia, Belgia, Madalmaad ja Luksemburg. ESTÜ põhimõte oli väga lihtne: igal riigil on õigus teise riigi asjades kaasa rääkida ja selle eest on ta nõus aktsepteerima ka tema enda asjadesse sekkumist. Nii ei saanud keegi kellelegi vastu töötada ega koguni salaja relvastuda, aga oli võimalik Euroopa ühiselt uuesti üles ehitada. Samal ajal oli sel viisil võimalik vabastada partnerid hirmust üksteise ees ja seeläbi kindlustada rahu Euroopas. ESTÜ Ülemameti esimeseks presidendiks sai prantslane Jean Monnet (1888–1979), kes on ka üks tähtsaimatest Euroopa integratsioonile alusepanijatest.

Seda põhimõtet laiendati mõni aasta hiljem kogu majandusele Euroopa Majandusühenduse kaudu. See ühendus asutati 1957. aastal Rooma lepingutega ja jõustus 1958. aastal.

Nii sai vastasseisust koostöö, mis kujunes erakordselt edukaks. Euroopa Ühenduse majandustulemused olid erakordsed. Ei ole ime, et aastate jooksul ühines sellega üha rohkem riike. Ühendkuningriik, Iirimaa ja Taani astusid ELi 1973. aastal, 1981. aastal ühines Kreeka, 1986. aastal järgnesid Hispaania ja Portugal. Pärast ida-lääne konflikti lõpu oli tee vaba neutraalsetele riikidele

Austriale, Rootstile ja Soomele, kes said liikmeks 1995. aastal, ja ka riikidele, kes varem kuulusid endise Nõukogude Liidu leeri. 2004. aastal toimus idasuunaline laienemine, mille käigus ühinesid Eesti, Läti, Leedu, Poola, Tšehhi Vabariik, Slovakkia, Ungari ja Sloveenia. Lisandusid ka Malta ja Küpros. 2007. aastal jätkati seda laienemisingi Bulgaaria ja Rumeenia ühinemisega. 1. juulil 2013 võeti Horvaatia ELi 28. liikmeks.

Isegi kui aeg-ajalt tekib tüli ja tuleb ette ägedaid vaidlusi, on muutumatuks jäänud ELi aluspõhimõtted: rahu kindlustamine liikmesriikide seas, vastastikku kasulik koostöö ja üha suurem ühine esindatus suhetes välisriikidega. Sellele, et EL käib rahu, demokraatia ja inimõiguste eest seismisega Euroopas juba üle 50 aasta olulist teed, andis Nobeli auhinnakomitee 2012. aastal hinnangu Euroopa Liidule Nobeli rahupreemia määramisega. EL on seega esimene riikide ühendus kogu maailmas, kellele see au on osaks saanud.

Ülesanne

ELi ajalugu piltides

Paigutage Euroopa Liidu ajalugu käsitlevate piltide juurde vastavad pildiallkirjad!

1. Pärast Teist maailmasõda olid paljud Euroopa linnad varemes, siin on näha Maini-äärne Frankfurt Saksamaal.
2. Sümbolne akt: Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse Ülemameti president Jean Monnet (paremal) näitab esimest „Euroopa“ terasplokki ja avab sellega 1953. aasta aprillis sõe ühisturu.
3. 25. märts 1957: kuue asutajariigi – Belgia, Saksamaa Liitvabariigi, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburgi ja Madalmaade – esindajad allkirjastavad Roomas niinimetatud Rooma lepingud, asutades Euroopa Majandusühenduse (EMÜ) ja Euroopa Aatomenergiaühenduse (Euratom).
4. 7. veebruaril 1992 allkirjastavad riigi- ja valitsusjuhid Maastrichti lepingu, millega pandi alus majandus- ja rahaliidule.
5. 1997. aasta Amsterdami leping kinnitas vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järkjärgulist loomist, siin on näha leping koos allkirjade ja ametlike pitseritega.
6. Euroopa Komisjoni hoonele Brüsselis kinnitatud suure loosungiga ütleb EL 2007. aasta alguses tere tulemast uutele liikmetele Bulgaariale ja Rumeeniale.
7. 10. detsembril 2012 anti Oslos (Norra) Euroopa Liidule üle Nobeli rahupreemia. Nobeli auhinnakomitee tunnustas ELi kümnenditepikkust võitlust rahu, demokraatia ja inimõiguste eest Euroopas.

Kuidas Euroopa Liit toimib?

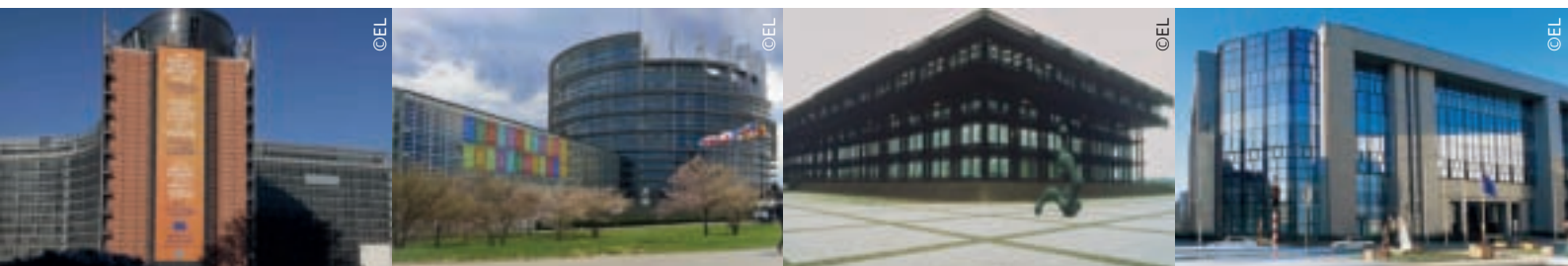

ELi kaks presidenti ja eesistuja. ELi suurte organite eesotsas seisab president või eesistuja. Vasakult paremale: Herman Van Rompuy (Euroopa Ülemkogu), José Manuel Barroso (Euroopa Komisjon) ja Martin Schulz (Euroopa Parlament).

ELi võrreldakse sageli riigiga. Öeldakse, et ELis on asjad nii, aga meil teisiti. Sellised võrdlused on mõistetavad, ent neisse tuleb suhtuda ettevaatusega. EL ei ole nimelt riik, vaid eriline riikide ühendus. Seetõttu erineb ta ülesehituse poolest ka Teie riigist.

Käesoleva peatüki eesmärk on selgitada Euroopa Liidu ülesehitust. Millised institutsioonid on olemas ja millega need tegelevad? Mis kuulub nende pädevusse?

Vasakult paremale: Euroopa Komisjon Brüsselis, Euroopa Parlament Strasbourgis, Euroopa Kohus Luxembourgis ja Euroopa Liidu Nõukogu Brüsselis.

Kellele kuulub Euroopas võim? Euroopa Liidu institutsioonid

► Kellele kuulub Euroopas tegelikult võim? Ilmselge on, et ei ole ühte inimest, kes n-ö juhina suuna kindlaks määrab. Aga keegi peab ju ütleva, kuhu on vaja liikuda. Kes otsustab Euroopa üle? Kas teatav organ või riik – või veel keegi?

Esmapilgul tunduvad institutsioonid igavad – aga need on kohad, kus teostatakse võimu. Euroopa Liidu institutsiooniline ülesehitus selgitab seetõttu ka võimuküsimust. ELis on vastus sellele siiski veidi teistsugune kui mõnes liikmesriigis.

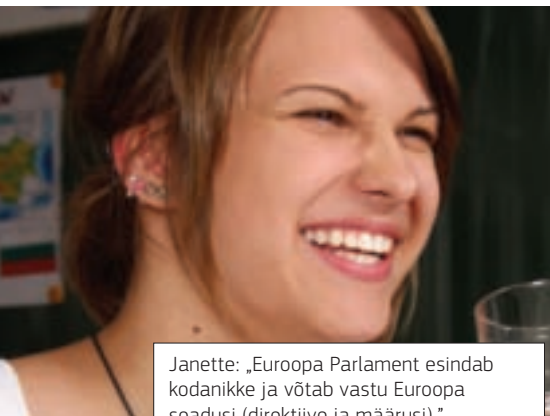
Euroopa Liit on riikide ja kodanike ühendus. See väljendub ka tema ülesehituses. Euroopa asjades räägivad kaasa nii riigid (s.t nende valit-

sused) kui ka riikide elanikud. See toimub Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlamendi kaudu.

Euroopa Liidu Nõukogu (mida nimetatakse sageli ministrite nõukoguks) koosneb ELi riikide valitsuste esindajatest. Siin istuvad koos kõikide liikmesriikide ministrid, olenevalt teemast näiteks välis-, sise- või põllumajandusministrid. Nõukogu on üks kahest otsustusorganist. Siin arutatakse poliitikat ning algatatakse ka Euroopa seadused, mida nimetatakse määrusteks või direktiivideks. Ilma nõukoguta ei toimu seega Euroopa Liidus midagi. Nõukogu võtab otsused vastu ühehäälselt või häälteenamusega. Häälteenamusega otsustamisel peab kokku tulema

ligikaudu 70% häälest (see on „kvalifitseeritud häälteenamus”). Suurtel ELi riikidel on sealjuures rohkem hääli kui väikestel. Alates 2014. aastast hakkab kehtima topelthäälteenamuse põhimõte: otsuse tegemiseks on vaja liikmesriikide häälteenamust ja need liikmesriigid peavad samal ajal esindama elanike enamust. Nõukogu eesistujad vahetuvad iga poole aasta järel, kõik liikmesriigid teevad seda võrdõiguslikult. 2013. aastal võtavad eesistumise üle Iirimaa ja Leedu, 2014. aastal Kreeka ja Itaalia ning 2015. aastal Läti ja Luksemburg.

Euroopa poliitika põhimõttelised suunad paneb paika **Euroopa Ülemkogu**. Tegemist on ELi riigi- ja ►

Janette: „Euroopa Parlament esindab kodanikke ja võtab vastu Euroopa seadusi (direktiive ja määrusi).”

Alice: „Euroopa Kontrollikoda kontrollib ELi eelarvet.”

Patricia: „Ministrite nõukogu esindab liikmesriikide valitsusi ja võtab vastu nn Euroopa seadusi.”

► valitsusjuhtidega, kes kohtuvad korrapäraselt, kuid mitte harvem kui iga kolme kuu tagant. Euroopa Ülemkogu juhatab eesistuja, kelle ülemkogu liikmed valivad iga kord kahe ja poole aasta pikkuseks ametiajaks. Alates 2009. aastast on sellel ametikohal endine Belgia peaminister Herman Van Rompuy.

Enamikul juhtudel ei saa ülemkogu siiski üksinda otsustada. Ta vajab selleks **Euroopa Parlamenti**. Parlament esindab ELi riikide kodanikke ja kodanikke valivad selle otse. Parlamenti kuulub praegu 766 esindajat kõikidest liikmesriikidest. Euroopa Parlamendi uut valimistel 2014. aastal kinnitatakse kohtade arvuks vastavalt Lissaboni lepingule 751.

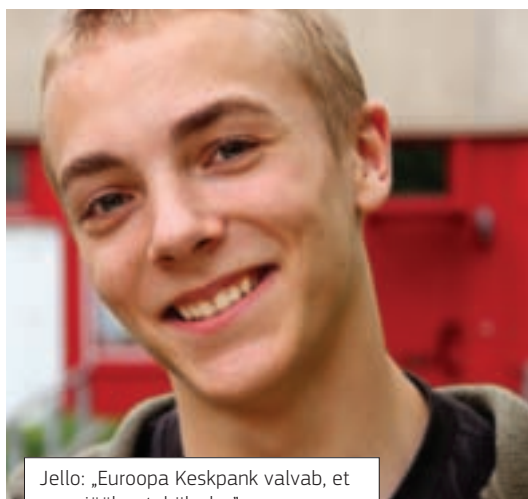
Suured liikmesriigid saavad parlamenti rohkem liikmeid kui väikesed. Parlamendil ei ole võimalik seaduse jõudu omavaid otsuseid ELi nimel üksinda vastu võtta, üldjuhul peab ta aga

andma Euroopa Liidu Nõukogu otsusele heakskiidu, et see saaks kehtima hakata. Seda nimetatakse kaasotsustamismenetluseks. Parlament peab valimisega kinnitama ka Euroopa Komisjoni ja tal on õigus komisjon tagasi kutsuda. Lisaks kinnitab ta Euroopa Liidu eelarve. Ilma Euroopa Parlamendi, s.t kodanike otsese esinduseta saab Euroopas vähe otsuseid vastu võtta.

Veel üks tähtis ELi institutsioon on **Euroopa Komisjon**. Volinike kogusse kuulub üks liige igast liikmesriigist, liikmed ei esinda komisjonis aga oma päritoluriigi seisukohti, vaid Euroopa Liidu ühishuve. Iga volinik vastutab eraldi valdkonna eest (sarnaselt ministritele). Euroopa Komisjon jälgib ühistest reeglitest kinnipidamist liikmesriikides. Teda nimetatakse seetõttu Euroopa lepingute valvuriks. Ta juhib Euroopa Liitu nõukogu ja parlamendi ettekirjutuste järgi. Euroopa süsteemi eripära on see, et nõukogu ja parlament saavad kõike ot-

sustada ainult komisjoni ettepaneku alusel. Selline ettepanekute tegemise ainuõigus võimaldab Euroopa Komisjoni otsuseid mõjutada, kuna tema kehtestab nõuded. Sellega tagatakse algusest peale Euroopa Liidu ühishuvidega arvestamine. Nõukogu ja parlament võivad seejärel loomulikult ettepanekut muuta.

Tänaseks on olemas palju õigusakte, mille ELi riigid on koostanud ühiselt. Arusaadavalt tekivad nende tõlgendamise üle ka vaidlused. Peale selle on ikka ja jälle riike, kes teatud reeglitest kinni ei pea. Seetõttu on kõikidel osalejatel võimalus pöörduda Euroopa Liidu Kohtu poole. See koosneb ühest kohtunikust iga liikmesriigi kohta, kuid teeb otsuseid sõltumatult, Euroopa õiguse alusel. Ta võib liikmesriigi sätted tühistada, kui need on Euroopa õigusega vastuolus, ja määrata riikidele rahatrahve, kui nad õigusaktidest kinni ei pea. ►

Jello: „Euroopa Keskpang valvab, et euro jääks stabiilseks.”

Motian: „Euroopa Komisjon juhib Euroopa Liitu ja teeb ettepanekuid nn Euroopa seaduste vastuvõtmiseks.”

► Seda, et raha on tähtis, teavad kõik. Aga ei piisa üksnes selle omamisest: see peab ka oma väärtuse säilitama. Selle üle valvab **Euroopa Keskpank (EKP)**. See on euroriikide keskpang. Ta koosneb euro kasutusele võtnud riikide esindajatest. EKP reguleerib raharinglust ja kehtestab baasintressid.

Euroopa Liidu 2013. aasta eelarve on ligikaudu 133 miljardit eurot. Kui kulutatakse palju raha, on vaja ka kontrollida, et seda tehakse õiguspäraselt. See on **Euroopa Kontrollikoja** ülesanne, kes vaatab täpselt, kas Euroopa raha kulutatakse nõuetele vastavalt ja otsustabekalt. Ta hoolitseb tõhusa finants-

juhtimise eest. Iga liikmesriik lähetab sinna ühe esindaja.

Ülesanne

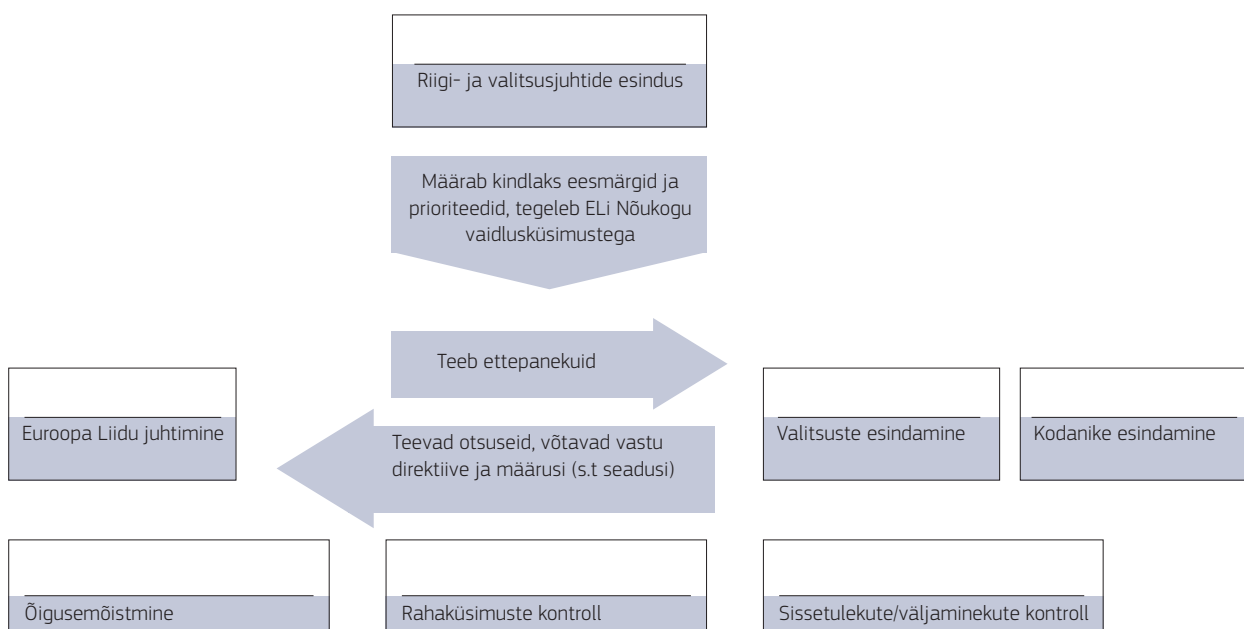
Kes teeb mida ELis?

Siin oli juttu institutsioonidest, aga lõpuks on ju vaja teada, kes ELis mille eest vastutab. Tehke test, et teada saada, kas lugesite teksti tähelepanelikult. Tehke ristike selle institutsiooni kastikesse, mille kohta kirjeldus käib.

Kirjeldus	Euroopa Ülemkogu	ELi Nõukogu	Euroopa Parlament	Euroopa Komisjon	Euroopa Kohus	Euroopa Keskpank	Euroopa Kontrollikoda
Teeb ettepanekuid ELi eeskirjade vastuvõtmiseks	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koosneb ühest esindajast liikmesriigi kohta	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kehtestab baasintressid	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kontrollib ELi kulutusi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valivad elanikud	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Võtab vastu ELi seadused (määrused/direktiivid)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nimetab komisjoni presidendi kandidaadi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Juhib ELi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Esindab kodanike huve	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Esindab liikmesriikide või nende valitsuste huve	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Otsustab Euroopa seaduste tõlgendamise üle	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kehtestab poliitilised suunised	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Euroopa Liidu organid

Palun tehke joonise kujul veel kord ülevaade erinevate institutsioonide pädevustest. Oleme Teid juba natuke abistanud, peate veel ainult nime õige kastikese juurde paigutama:

Euroopa lepingud

► Euroopa Liit tugineb õiguslikult lepingutele, mille liikmesriigid on üksteisega sõlminud ja mis on ratifitseeritud riikide parlamentide poolt või rahvahääletustel. Lepingutes on reguleeritud, kuidas otsuseid vastu võetakse, millised on erinevate institutsioonide volitused ja millistes valdkondades tegutsevad ELi riigid ühiselt. ELi edasiarendamise aluseks on omakor-

da lepingud. Erinevatest lepingutest on võimalik välja lugeda, kuidas on Euroopa Liit muutunud. Praegune alus on Lissaboni leping, mis allkirjastati 2007. aastal Portugali pealinnas. Lissaboni leping jõustus 2009. aastal pärast seda, kui kõik liikmesriigid olid selle heaks kiitnud.

Arutelu

Ja nüüd veel kord tagasi lähteküsimuse juurde:

Kellele kuulub Euroopas võim? Arutlege selle üle omavahel.

Kodanike mõju

► Liikmesriikide kodanikud mõjutavad ELi poliitikat seega kaks korda. Esimest korda siis, kui valivad oma riigi parlamendi, mille põhjal tekib valitsus. Valitsus on esindatud Euroopa Liidu Nõukogus. (Kui kokku saavad „ülemused“, s.t riigi- ja valitsusjuhid, siis nimetatakse seda Euroopa Ülemkoguks.)

Teist korda mõjutavad kodanikud Euroopa poliitikat siis, kui valivad Euroopa Parlamenti.

Aga ka üksikodanikul on võimalik end kuuldavaks teha, kui ta tunneb, et teda on ebaõiglaselt koheldud või kui ta tahab kõrvaldada Euroopas mõne vajaka jäämise. Ametis on nimelt Euroopa Om-

budsman. Talle võib iga ELi kodanik kaebuse esitada ja seda isegi e-kirja teel. Kelle peale võib talle kaebuse esitada? Kus saab ta aidata, kus mitte? Teabe selle kohta leiate ombudsmani veebilehelt aadressil

<http://www.ombudsman.europa.eu/et/home.faces>

Teised võimalused mõjutada

► Alates Lissaboni lepingu jõustumisest 2009. aastal on võimalik Euroopa kodanikualgatus. Üks miljon inimest, see on ainult 0,2% elanikest, vähemalt ühest neljandikust liikmesriikidest (ehk seitse riiki) võivad nõuda Euroopa Komisjonilt, et see mingi teemaga tegeleks ja esitaks ettepaneku õigusakti vastuvõtmiseks. Eeltingimuseks on loomulikult see, et teema kuulub ELi pädevusse.

Lisaks võib aga ELi institutsioonidele survet avaldada ka meelevalduste abil. Olgu tegemist põllumajandustootjate, ametiühingute või keskkonnaorganisatsioonidega – nad kõik teevad oma taotlused kuuldavaks. Lisaks tegutseb Euroopa Parlamendi juures petitsioonikomisjon.

Ülesanne

Uurige Euroopa kodanikualgatusse kohta rohkem välja.

Euroopa kodanikualgatus annab Teile võimaluse mõjutada vahetult seda, millega Euroopa Liit tegeleb. Millise algatusse tahaksite Teie hea meelega käivitada ja kuidas Te seda teeksite? Veebilehelt saate lugeda teavet menetluse ning ka käimasolevate algatuste kohta: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome>

Mis on petitsioon?

Selgitage välja, mis on petitsioon ja kellel on võimalik parlamendi poole pöörduda. Siit leiate täiendavat teavet: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/et/00533cec74/Petitions.html>
Kas ka Teie parlamendi juures tegutseb petitsioonikomisjon? Palun uurige järele.

Meilt valitud Euroopa Parlamendi liikmed Strasbourgis ja Brüsselis

Euroopa Parlamendi liikmed on ühinenud fraktsioonidesse, kuhu kuuluvad vastavat poliitilist suunda esindavad parlamendiliikmed. Kõikides fraktsioonides ei ole kõikidest riikidest pärit parlamendiliikmeid. Selgitage välja, millised Teie riigi parteid olid viimastel Euroopa Parlamendi valimistel edukad ja kelle liikmed on seega Euroopa Parlamendis esindatud. Seejärel uurige välja, millisesse Euroopa Parlamendi fraktsiooni nad kuuluvad. Milline on parteide esindatus Euroopa Parlamendi fraktsioonides? Selle leiate kiiresti näiteks internetist aadressil <http://www.europarl.eu>

Euroopa Parlamendi fraktsioonid	Kui palju liikmeid on selles fraktsioonis?	Sellesse fraktsiooni kuuluvad liikmed minu riigi järgmisest parteist:
 EVP – Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsioon		
 S&D – sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon Euroopa Parlamendis		
 ALDE – Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioon		
 GRÜNE/EFA – Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsioon		
 ECR – Euroopa Konservatiivid ja Reformistid		
 EFD – Vaba ja Demokraatliku Euroopa fraktsioon		
 GUE/NGL – Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioon		
NI Fraktsioonilise kuuluvuseta		

Selgitage välja, kes on Teie riigist või Teie piirkonnast pärit Euroopa Parlamendi liige.

Millist parteid nad esindavad?

Väike Euroopa-teemaline viktoriin

Kes on praegu Euroopa Parlamendi president?

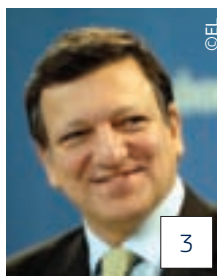
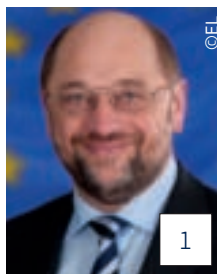
Ja kes on teised fotodel kujutatud isikud?

Herman Van Rompuy (Belgia)

José Manuel Barroso (Portugal)

Martin Schulz (Saksamaa)

Robert Schuman (Prantsusmaa)

Euroopa Parlamendi president

Euroopa Ülemkogu eesistuja

Prantsusmaa peaminister aastatel 1948–1952 ning üks Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse (ESTÜ) asutajatest

Euroopa Komisjoni president

Nii toimib EL

► Oleme saanud selgeks, et Euroopa Liit ei ole riik, nagu Leedu või Madalmaad, kuid siiski enam kui Euroopa riikide nõrgalt seotud ühendus. ELi korralduse eripära väljendamiseks nimetavad juristid seda sageli *sui generis* organisatsiooniks. See on ladina keeles ja tähendab „iselaadne”. ELi liikmesriigid jäävad küll suveräänseks ja sõltumatuks, kuid teatud valdkondades ühendavad nad oma pädevused, et sel viisil keeruliste küsimustega paremini toime tulla. Selleks on EL loonud oma institutsioonid, kellele antakse üle mõningad voli-

tused. See tähendab praktikas, et teatavates ühist huvi pakkuvates küsimustes on võimalik teha otsuseid demokraatlikult Euroopa tasandil. Seetõttu ei ole EL liitriik, nagu USA, aga on siiski enam kui nõrgalt seotud ühendus, nagu seda on näiteks Ühinenud Rahvaste Organisatsioon.

ELis võetakse otsused vastu ühiselt, seda teevad Euroopa Ülemkogus kohtuvad riikide valitsused ning rahva valitud Euroopa Parlament. On ka erandeid, kus nõukogu otsustab üksinda. Eelkõige on see nii välispoliitikas.

Euroopa Komisjon ajab ELi asju ja jälgib, et kõik Euroopa lepingutest kinni peaksid. Kui osalised seda ei tee, kaevatakse nad Euroopa Kohtusse ja viimane teeb vajaduse korral otsuse, et nad peavad oma teguviisi muutma. Euroopa Kontrollikoda valvab Euroopa institutsioonide nõuetekohase finantskäitumise üle. Igaüks meie seast võib esitada kaebuse Euroopa Ombudsmanile, kui ta tunneb, et mõni Euroopa institutsioon on teda halvasti kohelnud.

4 EL – millega ta tegelikult tegeleb?

Mõni inimene ütleb, et Euroopa Liit ei tee küllalt palju, teine väidab, et ta segab end igale poole vahele. Äkki on mõlemad väited valed? Mis on siis õige? Mida EL täpselt teeb?

EL tegutseb mitmes poliitikavaldkonnas, näiteks majanduspoliitika, tarbijakaitse, välispoliitika, keskkonnakaitse või sise- ja õiguspoliitika alal, ja teeb veel paljut muudki.

Alljärgnevalt kirjeldatakse näitlikult mõningaid poliitikasuundi nendes valdkondades. Nii saate ettekujutuse, millega Brüsselis ja liikmesriikide pealinnades tegeletakse.

Siseturg

- ▶ Majandus- ja sotsiaalpoliitika keskne osa on siseturg. See on ühine majandusruum ja tagab niinimetatud neli vabadust:
 - isikute vaba liikumine;
 - kaupade vaba liikumine;
 - teenuste vaba liikumine;
 - kapitali vaba liikumine.

Vabadused Euroopa siseturul

- ▶ Isikute vaba liikumine puudutab meid mitmel viisil. Ükskõik, kas tahame teise ELi riiki puhkusele sõita, seal töötada või asuda sinna töökohast sõltumatult elama – meil on selleks õigus. Ja kui tuleme välismaalt tagasi, saame enda ostetud asjad rahulikult kaasa võtta – täpselt samuti nagu saame internetis teisest riigist osta. Selle tagab kaupade vaba liikumine. Aga mitte ainult kaupu, vaid ka teenuseid on võimalik piiriüleselt pakkuda ja kasutada – selle jaoks on olemas teenuste vaba liikumine. Kui keegi soovib paigutada oma raha koduriigi asemel ELis asuvasse välisriiki, on tal ka see vabadus, mille tagab kapitali vaba liikumine.

Piirikontrollide kadumine

- ▶ Nordkapi neemelt Sitsiiliasse sõites võite passi rahulikult koju jätta. Niinimetatud sisepiiridel (näiteks Soome ja Eesti vahelisel piiril või Slovakkia ja Tšehhi Vabariigi vahelisel piiril) ei ole ELis enam piirikontrolle.

Seda reisimisvabadust reguleerib Schengeni leping, millest on tänaseks saanud Euroopa lepingute osa. Ühendkuningriik ja Iirimaa ei ole Schengeni lepingu osalisriigid, küll aga Šveits, Liechtenstein, Norra ja Island, kes üldse ELi ei kuulu. Küprose, Bulgaaria, Rumeenia ja Horvaatia kohta kehtib veel üleminekuperiood, enne kui nad saavad lepingus osaleda.

Schengeni lepingul on selline nimi, kuna see sõlmiti Luksemburgis Schengeni linnas.

Väike Euroopa-teemaline viktoriin

Mida Teie jaoks konkreetselt tähendavad neli vabadust?

Paigutage näited õigesti siseturu nelja valdkonna juurde ja tähistage vastav ruut!

	Isikute vaba liikumine	Kaupade vaba liikumine	Teenuste vaba liikumine	Kapitali vaba liikumine
Võin osta Taanis auto ja selle tollimaksuta kaasa viia.	1	0	2	3
Võin ELi piires sõita, kuhu tahan.	9	6	3	7
Võin paigutada oma raha Saksa pank.	2	3	1	0
Võin Ungaris õppida.	5	1	0	9
Minu vanemad võivad lasta vannitoa remondi teha Portugali plaadipaigaldajal.	4	3	1	7
Minu vanemad võivad saata mulle raha minu õppimiskohta Hispaanias.	1	2	3	9
Võin tellida endale internetis kaupu Rootsist.	4	5	1	2
Võin arhitektina elada Maltal ja lasta Itaalias maju ehitada.	5	6	0	8

Arvud annavad kokku kuupäeva (kujul PPKKAAA). Selgitage välja, mis sellel päeval toimus.

.../.../....

EUROopa raha

► 1999. aastast on olemas Euroopa ühisraha, mis alates 1. jaanuarist 2011 kehtib 17 ELi liikmesriigis. Lätis võetakse euro kasutusele eeldatavasti 2014. aasta jaanuaris, siis on riike kokku 18. Enam kui 332 miljonit ELi kodanikku, see on kaks kolmandikku kogu ELi elanikest, kasutavad eurot ühise rahana.

Siseturul saavad töötajad vabalt liikuda ning kaupu, teenuseid ja kapitali on võimalik mis tahes viisil vahetada. Valuutapiiranguteta on võimalik siseturu eeliseid ettevõtte ja tarbijate, töötajate ja ettevõtjate jaoks veelgi paremini kasutada. Ostude tegemine ja hinnavõrdlus üle ELi sisepiiride on lihtne, kui arvutatakse samas rahas. Eelkõige seoses kasvava internetikaubandusega pakub see huvi ka inimestele, kes ei ela vahetult piiri ääres. Pakkumiste suurem läbipaistvus mõjub hindu alandavalt, see on hea kõikide jaoks, kes ostavad.

Veel üks ühisraha eelis seisneb selles, et teistesse riikidesse reisimisel ei ole vaja kõigepealt raha vahetada (ja ümber arvestada). See hoiab kokku nii raha kui ka aega. Ühisrahast saavad aga kasu ka ettevõtted, kuna neil on vaja arvutada ja arvestada veel ainult ühes valuutas ja puudub valuutakõikumiste risk. Nende tehingukulude kadumine mõjub hindu alandavalt. Ühisraha on toonud kaasa ka madalad intressimäärad, millest saavad omakorda võrdselt kasu tarbijad ja ettevõtted. Nii jääb rohkem ruumi investeringuteks, mis viivad jällegi majanduskasvuni. Euroala tugevale majandusruumile tuginev stabiilne ühisraha tugevdab Euroopa majanduslikku positsiooni maailmas.

Samal ajal kui kogu EL moodustab ühe siseturu, kehtib euro ühisrahana ainult ühes – siiski suuremas – osas. Mõni riik ei taha euroalaga praegu ühineda, teine pole täitnud rangeid ühinemiskriteeriume. Euroalaga ühineda soovival riigil ei tohi näiteks olla liiga palju võlgu. Inflatsioonimäär ei tohi olla enam kui 1,5 protsendipunkti võrra kõrgem kolme kõige madalama inflatsioonimääraga euroala riigi keskmisest.

Neile selgetele nõuetele vaatamata sat-
tus euroala 2010. aastal kriisi. See küsi-

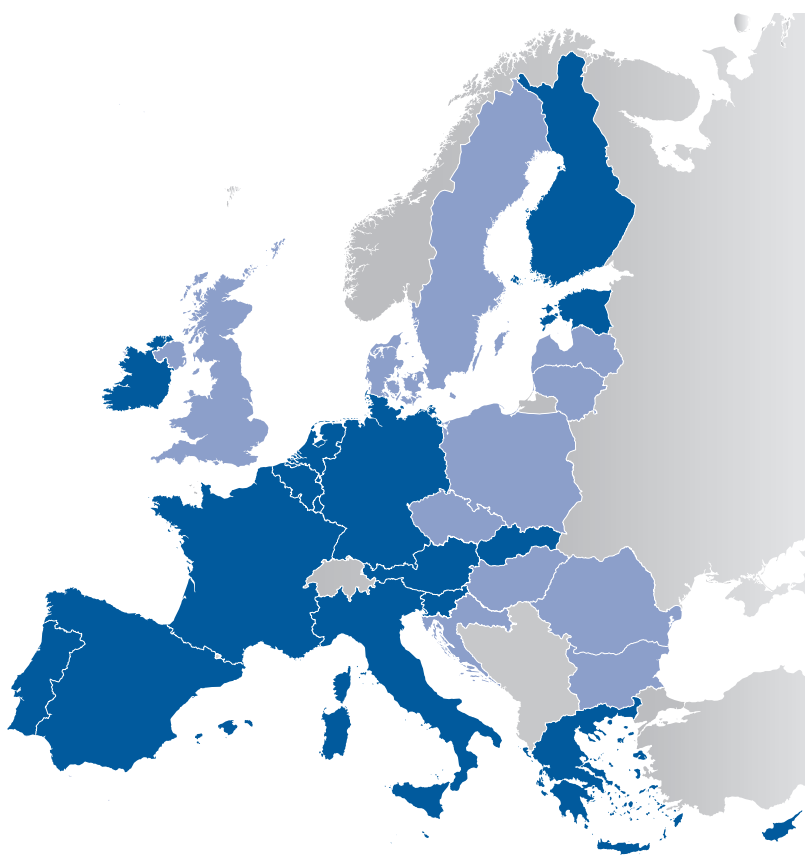
mus on väga keeruline, aga üldiselt võib öelda, et suur osa probleemidest tekkis seetõttu, et euroala riigid ei pidanud kinni üksteisega sõlmitud kokkulepetest ja võtsid liiga palju võlgu. EL tegeles ja tegeleb väga tõsiselt ühisraha ohustavate riskide tõrjumisega. Sii kuuluvad tagased raskustes olevatele riikidele, et nad saaksid end rahvusvahelistel kapitaliturudel vastuvõetavate intressidega refinantseerida. Euroala riigid on seetõttu stabiilsuse tagamiseks loonud 700 miljardi euro suuruse „päästerõnga“ (ESM – Euroopa stabiilsusmehhanism).

Samal ajal on euroala riigid võtnud endale fiskaalkokkuleppe alusel võlakoor-
ma vähendamise kohustuse. Selle rahvusvahelise lepinguga on ühinenud ka euroalasse mittekuuluvad riigid, välja arvatud Tšehhi Vabariik ja Ühendkuningriik. Lisaks võlgade vähendamisele on vaja suurendada ka euroala riikide ja ELi kui terviku konkurentsivõimet.

Ühisraha üks probleem oli ka selles, et pankade üle puudus piisav kontroll. EL tugevdas seetõttu pangandusjärelevat-
vet, et pangad ei saaks spekulatiivse käitumisega terveid riike tasakaalust välja viia. Viimased aastad on olnud ühisraha jaoks rasked ja kriisi lahendamine on nõudnud suuri jõupingutusi. See on aga näidanud ka euroala riikide otsustavust ühisraha stabiilsena hoidmisel.

Euroopa majanduspoliitika

Euroopa Liidu majanduse tugevdamiseks ja ergutamiseks on Euroopa Komisjon koostanud majanduskasvu ja tööhõive strateegia „Euroopa 2020“. Selles on muu hulgas ette nähtud investeringud haridusse ja teadusuuringutesse. Need investeringud peavad kaasa aitama sellele, et Euroopa kuuluks ka tulevikus maailma kõige uuendusmeelsemate piirkondade hulka. Eesmärk on tugevdada ►

■ ELi liikmesriigid, kus kasutusel on euro (seisuga 2013)

■ ELi liikmesriigid, kus euro ei ole kasutusel

Läti võtab euro kasutusele eeldatavasti 1. jaanuaril 2014.

► majandust ja tööstust, mis ei pea olema üksnes konkurentsivõimelised, vaid ka võimalikult vähe kahjustama keskkonda. Teised eesmärgid on töökohtade loomine ja vaesuse leviku tõkestamine ELis. Kuna Euroopa Liit peab end jagatud väärtuste ühenduseks ja on pühendunud võrdsuse ja solidaarsuse põhimõtetele, on talle

tähtis, et majanduskasvust saaksid osa kõik eurooplased.

Otsuste tegemine ELis

Tavaliselt teevad ELis otsuseid kõik liikmesriigid koos. Aga on ka küsimusi, mis puudutavad eriti neid riike, kus on kasu-

tusel ühisraha euro. Nende maade ministrid saavad korrapäraselt eurorühmas kokku ja määravad kindlaks, mida on vaja ühises euroalas teha. Need otsused mõjutavad loomulikult ka teisi Euroopa Liidu riike, kes (veel) ei kasuta eurot, kuid keda see ühise siseturuga seoses puudutab.

Ülesanne

Kes peaks ühisrahaga seotud otsuseid vastu võtma?

Eurorühma otsuste kohta Euroopa Liidus on erinevaid arvamusi:

- „Väga õige, et euroala riigid teevad isekeskis kõik otsused, millega tagatakse ühisraha julgeolek ja stabiilsus. Nii see on ja nii peab jääma.”
- „Euroala riigid peavad võtma vastu otsuseid mitte üksnes otseste valuutaküsimuste kohta, vaid lisaks sellele euroala majanduse tuleviku kohta tervikuna. Nemad on ELi tuumikrühm ja peaksid otsustama ise kõiki ühise euromajandusega seotud küsimusi. See puudutab näiteks makse, tööhõivet või sotsiaalkindlustust. Nii peaks see olema ka juhul, kui otsused mõjutavad teisi Euroopa Liidu riike. Kui nad tahavad kaasa rääkida, võivad nad ju euroalaga ühineda.”
- „Ei saa nii olla, et 17 riiki otsustavad üksinda kogu euroala eest. EL otsustab ka palju teisi asju, mis ei puuduta kõiki, näiteks kui on tegemist Läänemere või Vahemerega. Sellele vaatamata hääletavad selle üle kõik. Enamik ELi riikidest soovib ka mõne aasta pärast rahaliiduga ühineda. Seepärast peab neil olema juba praegu võimalik selle arengu teemal kaasa rääkida.”

Mida Teie arvate? Arutage rühmas erinevaid seisukohti ja üritage jõuda koos ühisele arvamusel, mida arutate seejärel teiste rühmadega! Rohkem teavet euroala toimimise kohta leiate veebilehelt aadressil <http://eurozone.europa.eu/>

Väike Euroopa-teemaline viktoriin

Millised kolm riiki EI kuulu euroalasse?
Palun tähistage need ristiga!

Austria	Itaalia	Malta	Saksamaa
Belgia	Kreeka	Poola	Slovakkia
Eesti	Küpros	Portugal	Sloveenia
Hispaania	Luksemburg	Prantsusmaa	Soome
Iirimaa	Madalmaad	Rootsi	Ühendkuningriik

Kliimamuutuse leevendamine

► Maailma kliima muutub, atmosfäär soojeneb. See mõjutab negatiivselt meie ilma: sagedamini esineb torme ja üleujutusi, suved on kuumemad, Aafrikas ja Lõuna-Euroopas laienevad kõrbed, polaaralade jää sulab ja terved saared jäävad vee alla – me ei saa olla selle suhtes ükskõiksed. Kliimamuutus on suures osas seotud saasteainete eraldumisega tööstusriikides. Kahjuks ei ole võimalik seda protsessi enam tagasi pöörata, seda tähtsam on temperatuuri tõusu pidurdamine. Kas see õnnestub, selgub järgnevatel aastatel. Seetõttu on kiire ja järjekindel tegutsemine eriti oluline. Ükski riik ei suuda kliimamuutust üksinda peatada.

EL püstitas 2008. aasta märtsis selged eesmärgid:

- kasvuhoonegaaside vähendamine 20% võrra,
- taastuvate energiaallikate (tuul, päike, biokütused) osatähtsuse suurendamine 20%-ni ja
- energia säästmine 20% võrra.

Euroopa on seega suunanäitaja ja võimeline pingutama kutsu- maks ühiselt vastutama ka teisi suuri saastajaid ja energiatarbijaid, nagu USA ja Hiina.

Ülesanne

Kas peate seda poliitikat õigeks?

Milliste alljärgnevate arvamustega võite nõustuda?

	Nõustun täiesti	Nõustun osaliselt	Pigem ei nõustu	Ei nõustu üldse
EL peaks oma saasteainete heitkoguseid vähendama ainult juhul, kui teised ka seda teevad.	☐	☐	☐	☐
EL peaks oma eesmärgid igal juhul saavutama.	☐	☐	☐	☐
EL peaks seadma endale veel auahnemad eesmärgid.	☐	☐	☐	☐
Me ei tohiks lasta arutelul end hulluks ajada. Kui meie juures paar kraadi soojemaks läheb, ei ole see üldse traagiline.	☐	☐	☐	☐
ELi riigid ei saavuta oma eesmärgi niikuinii, kuna tegelikult mõtlevad nad ainult enda kasule.	☐	☐	☐	☐
Kliimamuutuse leevendamine ei tohi toimuda töökohtade arvelt.	☐	☐	☐	☐
Me ei tohiks lasta dikteerida endale eesmärgi teadlastel, vaid peaksime leevendama kliimamuutust nii palju, nagu seda endale lubada saame, ilma et see kahju teeks.	☐	☐	☐	☐
Kliimamuutuse leevendamine loob uusi töökohti. Sellest saavad kasu firmad ja töötajad. Ka seetõttu peaksime selle valdkonnaga tegelema.	☐	☐	☐	☐

Ühine õigusruum

► Euroopa on juba ammu ühine eluruum. Paljud inimesed reisivad üle ELi sisepiiride, et elada või töötada kusagil mujal või lihtsalt ringi vaadata. Nad tutvuvad, armuvad ja abielluvad. Kahjuks lähevad asjad vahel viltu, nii et peab laskma end jälle lahutada. Siis on ühtse õiguse olemasolu tähtis, kuna tegemist on elatise maksmise ja hooldusõigusega. Kui austerlasest mees ja luksemburglasest naine elavad Itaalias ja lasevad end seal lahutada, ei ole neil võimalik oma riigi õigusele tugineda. ELi riikide koostöö tsiviilõiguse vald-

konnas on seetõttu oluline. See reguleerib ka pärandiküsimusi ja palju teisi meie igapäevaeluga seotud asju.

Avatud piiride üle rõõmustavad ka kurjategijad, arvates, et pääsevad sel viisil õigusemõistmisest. Selles osas nad aga eksivad, sest tänaseks teevad politsei- ja õiguskaitseasutused tihedat koostööd. Koostööd koordineerib Europol, Euroopa Politseiamet.

Euroopa põhiõigused

Inim- ja põhiõigused on kõikides ühiskondades kõige tähtsamad, kuna puu-

datavad kõiki kodanikke. ELis, demokraatiate ühenduses, on põhiõigused riiklikul tasandil enamasti põhiseadusega kaitstud. Kuna Euroopa Liit võtab aga ise vastu seadusi ja määrusi, mis inimesi puudutavad, siis on oluline, et oleks olemas ka Euroopa Liidu põhiõiguste harta. See on osa Lissaboni lepingust. Teksti leiate siit:

http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/l33501_et.htm

Ülesanne

Tutvuge Euroopa põhiõiguste hartaga ja võrrelge seda oma riigi põhiseaduse või põhiõiguste kaitset käsitlevate õigusaktidega!

Millised reeglid on ühesugused? Mis seisab põhiõiguste hartas? Mis puudub põhiõiguste hartast? Koostage ülevaatlik loetelu.

Arutelu

Arutelu Euroopa Liidu põhiõiguste harta teemal

Kui oluline on Euroopa põhiõiguste harta? Kas meil on seda lisaks riiklikule põhiõiguste kaitsele tõesti vaja? Kui peaksite looma põhiõiguste harta, siis mis oleks teisiti? Millised oleksid täiendused? Mille välja jätaksite?

Leidke väikestes rühmades nendele küsimustele vastused ja võrrelge pärast tulemusi.

Euroopa poliitika puu

Euroopa poliitika puul on palju lehti. Siin on nimetatud mõned poliitikavaldkonnad, kus liikmesriigid ELi raames koostööd teevad.

Paigutage lehed erinevate poliitikavaldkondadega nii, et nad ripuvad õige oksa küljes.

Vaba liikumine (Schengen)	Ühised keskkonnanstandardid	Ühisraha	Taastuvad energiaallikad	Ühine välispoliitika	Ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika	Ühine varjupaigapoliitika
Maaelu areng	Siseturg	Kliimamuutuse leevendamine	Toidu märgistamine	Kohustuslikud toidustandardid	Mobiiltelefoniga välismaal helistamise tasu alandamine	
Ühine võitlus kuritegevuse vastu	Struktuuripoliitika piirkondade toetamiseks	Kohustuslikud sotsiaalsed miinimumstandardid	Koostöö tsiviil- ja kriminaalmenetlustes			

Euroopa liigub edasi – Euroopa Liidu laienemine

ELi laienemise pidu. Saksamaa pealinnas Berliinis Brandenburgi väravate juures saadeti 1. mail 2004 õhku sajad sinised „Euroopa” õhupallid, et öelda tere tulemast Eestile, Lätile, Leedule, Maltale, Poolale, Slovakkiale, Sloveeniale, Tšehhi Vabariigile, Ungarile ja Küprosele.

Euroopa Liidu asutasid kuus riiki, kuid see oli alati suunatud kogu Euroopale, seega avatud uutele liikmetele.

Täna kuulub ELi 28 liiget ja järgmised seisavad ukse taga. Mis see on, mis teeb ELi teiste riikide jaoks nii ligitõmbavaks? Ja kuidas läheb laienemisprotsess edasi? Neid küsimusi käsitletakse käesolevas peatükis.

ELi põhimõtted

- ▶ Juba 1957. aastal sõlmitud Rooma lepingutes, millega kutsuti ellu Euroopa Majandusühendus ja Euroopa Aatomienergiaühendus, oli preambulis, s.t lepingu eessõnas kirjas:

„Olles otsustanud niiviisi oma ressursse ühendades säilitada ja tugevdada rahu ja vabadust ning kutsudes teisi samu ideaale järgivaid Euroopa rahvaid üles nende jõupingutustega ühinema.”

Täna kõlab Euroopa Liidu lepingu artikkel 49 nii:

„Liidu liikmeks astumise avalduse võib esitada iga Euroopa riik, kes austab artiklis 2 osutatud väärtusi ning võtab endale kohustuse neid edendada.”

Euroopa Liidu lepingu artikkel 2:

„Liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine. Need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus.”

Rooma lepingute tekstid kuue asutajaliikme valitsusjuhtide ja valitsuste volitatud esindajate allkirjadega.

Ülesanne

Kes võib liikmeks saada?

Mida artiklis 2 loetletud põhimõtted konkreetselt tähendavad? Mida peab tegema riik, kes soovib saada ELi liikmeks, ja mida mingil juhul mitte? Mida arvate Teie?

Riik,	võib saada ELi liikmeks.	ei või saada ELi liikmeks.
kes ei taga ajakirjandusvabadust,	☐	☐
kus kehtib surmanuhtlus,	☐	☐
kes lubab kodanikel valitsuse vastu meelt avaldada,	☐	☐
kus valitakse korrapäraselt parlamenti,	☐	☐
kus valitseb president kuni oma surmani ja tema asemele asub ametisse tema poeg,	☐	☐
kus geidel ja lesbidel on samad õigused mis heteroseksuaalidel,	☐	☐
kus poliitika määrab armee juhatus, kes sekkub äärmisel juhul sisepoliitikasse sõjalise jõuga,	☐	☐
kus inimesed loetakse süütuks seni, kuni kohus on nende süü kindlaks teinud,	☐	☐
kus on ainult üks partei, kes on seetõttu ka alati võimul,	☐	☐
kes kaitseb vähemusi ka siis, kui enamik avaldaks vähemustele hea meelega rohkem survet,	☐	☐

Kust kulgevad Euroopa piirid?

► Küsimusele Euroopa piiride kohta ei ole võimalik geograafiliselt vastata. Eelkõige ida- ja kagusuunas ei ole Euroopal selget piiri. Ka geograafide seas oli ja on erimeelsusi küsimuses, kus maailmajagu lõpeb. Geograafia ajaloos on piire ikka ja jälle täiesti erinevalt tõmmatud, olenevalt sellest, millisest ettekujutusest vastav teadlane lähtus.

See tähendab, et me ei vaata kaardile avastamiseks Euroopat, vaid meil on oma peas ettekujutus, mille me siis taas kord avastame. See saab selgeks seal, kus maailmajao selged looduslikud piirid on

tegelikult olemas: põhjas ja läänes. Island kuulub meie arusaamise kohaselt ühetähenduslikult Euroopasse. Tegelikult asub see maismaast kaugel eemal Põhjameres.

Meie jaoks on iseenesestmõistetav, et Ühendkuningriik ja Iirimaa kuuluvad Euroopasse. Kanal Prantsusmaa (ja seega maismaa) ja Ühendkuningriigi vahel on sellele vaatamata laiem kui Hispaaniat ja Marokot eraldav Gibraltar väin.

Euroopa Komisjon ütleb selle teema kohta:

„Mõiste „Euroopa“ ühendab geograafilisi, ajaloolisi ja kultuurilisi tegureid, mis kõik aitavad kaasa Euroopa identiteedi kujunemisele. Ideede, väärtuste ja ajaloolise koostoimimise jagatud kogemust ei saa käsitleda ajatuna, sest iga järgnev põlvkond annab sellele oma hinnangu.”

Allikas: komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Laienemisstrateegia ja peamised väljakutsed aastatel 2006–2007, Brüssel, 8. november 2006, KOM(2006) 649, lk 19.

Ülesanne

Kus lõpeb Euroopa?

Riik, kes soovib ELi kuuluda, peab seega olema demokraatlik, aga ka „euroopalik”.

Kust kulgeb Euroopa piir? Võtke maakaart ja määrake Euroopa piirid. Milliste kriteeriumide järgi otsustate, kas riik kuulub Euroopasse või mitte? Kus asub Türgi? Ja kas Island kuulub Euroopasse? Kuidas on lugu Gruusiaga? Või Gröönimaaga? Ja kuidas on asjalood Marokoga?

Kui olete Euroopa piirid enda jaoks kindlaks määranud, lugege palun alljärgnevat teksti.

Ülesanne

Reis Austraaliasse

Kujutage endale ette, et sõidate õpilasvahetuse raames Austraaliasse. Austraalia on kaugel ja ei kuulu kindlasti Euroopasse. Aga Teie kaasõpilased seal on uudishimulikud ja paluvad Teil pidada klassis lühiettekanne teemal „Mis on Euroopa?”.

Valmistage selline ettekanne väikeses rühmas ette. Teil on ainult viis minutit, see tähendab, et peate keskenduma kõige olulisemale ja huvitavamale. Kuidas selgitate endavanustele austraallastele, mis on Euroopa?

Andke neile väike ettekujutus Euroopast. Milline on siin elamise korral see eriline tunne, millest aru saate, et olete eurooplased? Mis Teile Euroopas meeldib ja mis mitte?

Siin on väike märksõnade loetelu. Mõelge, milliseid punkte tahate oma ettekandesse võtta. Ja ettevaatust: viis minutit ei ole väga pikk aeg.

Geograafia

Muusika

Jook

Reisimine

Ajalugu

Kino

Vabadus

Haridus

Erinevused

Kirjandus

Vaba aeg

Probleemid

Ühisjooned

Toit

Majandus

Ettekujutused tulevikust

Lääne-Balkani riigid

► Horvaatia ühines ELiga 2013. aasta juulis. Euroopa Liiduga ühinemiseks on antud põhimõtteline nõusolek ka teistele Lääne-Balkani riikidele: Albaaniale, Bosnia ja Hertsegoviinale, endisele Jugoslaavia Makedoonia vabariigile, Montenegrole ja Serbiale.

Kõik need riigid, Albaania välja arvatud, kuulusid Jugoslaaviasse, mis 1990ndatel aastatel kohati ägedate lahingute käigus lagunes. Serbia ja Montenegro olid 2006. aastani üks riik ja läksid seejärel rahumeelselt lahku. Kosovo Serbiale kuulumise üle puhkes 1998/1999. aastal vägivaldne konflikt, mis lõpetati viimaks NATO rünnakuga Serbia vastu. Kosovos seati seejärel sisse ÜRO missioon ja 2008. aastal kuulutas Kosovo end sõltumatuks.

EL näeb parima võimalusena selles piirkonnas püsiva rahu tagamiseks nende riikide ühinemist ELiga. Seda kinnitasid riigi- ja valitsusjuhid 2003. aastal Thessaloniki konverentsil. Viis ELi riiki ei ole Kosovot siiski rahvusvaheliselt tunnustanud.

Pikk tee ELiga ühinemiseni

Lääne-Balkani riikidel seisab enne ELiga ühinemist ees pikk tee.

Esmalt peavad nad sõlmima Euroopa Liiduga stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu, mis kohustab neid läbi vii-

ma konkreetseid reforme. Selle lepingu peavad seejärel ratifitseerima kõik liikmesriigid ja loomulikult vastav partnerriik, s.t parlamendid peavad oma nõusoleku andma.

Pärast seda tuleb leping ellu viia (raken-dada). Kui see toimib, saavad asjaomased riigid esitada Euroopa Liiduga ühinemise taotluse. Kui Euroopa Komisjon esitab selle kohta positiivse arvamuse, nimetab Euroopa Ülemkogu – ELi riigi- ja valitsusjuhid – need riigid kandidaat-riikideks.

Pärast edasiste reformide läbiviimist saavad läbirääkimised alata. Oluline on see, kui kiiresti suudavad kandidaatriigid ELi ühise õiguse üle võtta.

Kui läbirääkimised on edukalt lõpetatud, mis võtab kogemuste põhjal mõne aasta aega, peavad ühinemislepingu ratifitseerima kandidaatriigid ja kõik ELi liikmesriigid. Mõnes riigis toimub see rahvahääletuse teel. Nõusoleku peab andma ka Euroopa Parlament. Alles seejärel saavad kandidaatriikidest Euroopa Liidu liikmed.

Kui kaugele riigid on jõudnud?

Lääne-Balkani riigid on eri kaugusel. Horvaatiaga on läbirääkimised lõpetatud ja ühinemine toimus 1. juulil 2013. Montenegroga peetakse alates 2012. aastast ühinemisläbirääkimisi. Endine

Jugoslaavia Makedoonia vabariik on ametlikult ühinemiskandidaat, aga kõnelused ei ole veel alanud. Samas olukorras on Serbia. Teised riigid (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina ning Kosovo) on seni „potentsiaalsed kandidaadid”. Albaania on sõlminud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu, mis kehtib alates 2009. aastast. Euroopa Komisjon soovitas 2012. aastal anda Albaaniale kandidaadi staatus. Bosnia ja Hertsegoviinaga on stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu samuti allkirjastatud, aga see ei ole veel jõustunud. Kosovo demokraatlikku arengut toetab ELi missioon.

Ülesanne

Kus miski asub?

Kandke kaardile riikide nimed ja pealinnad. Võite abiks võtta kogumiku tagaküljel oleva kaardi.

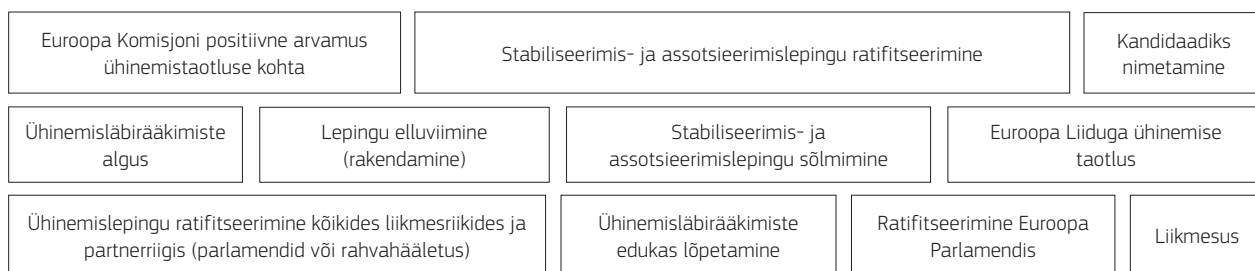

Ülesanne

Astmed ELi liikmeks saamiseni

Kas lugesite kokku, mitu astet peavad Lääne-Balkani riigid ületama, kuni nad saavad ELi liikmeks?

Koostage alljärgnevatest astmetest õigesti trepp, mis viib riigid ELi!

Ülesanne

Millistel astmetel paiknevad Lääne-Balkani riigid?

Märkige vastav number kastikesse!

	Albaania
	Bosnia ja Hertsegoviina
	Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik
	Horvaatia
	Kosovo
	Montenegro
	Serbia

Veel kaks ELi liikmeks saamise kandidaati: Türgi ja Island

- ▶ Türgi, täna hoogsalt arenev riik, on paljudes valdkondades ELi lähedane partner. EL on näiteks Türgi suurim kaubanduspartner. Tihe koostöö ELiga algas ligikaudu 50 aastat tagasi. Alates 1995. aastast kehtib selle riigiga tolliliit. Tegelik ühinemismenetlus algas 1999. aastal ja seda toetasid ühehäälselt kõik liikmesriigid. Täna ollakse eriarvamustel selles, kas menetlus viib lõpuks ühinemiseni. ELi liikmeks saamine jääb Türgi strateegiliseks eesmärgiks.

Island, kaugel üleval põhjas asuv riik, on alates 1993. aastast Euroopa Majanduspiirkonna liige, kus kehtivad suures osas ELi siseturu eeskirjad. Riiki iseloomustab stabiilne demokraatia ja see on juba tihedalt ELiga seotud. Riik kuulub juba ka Schengeni ruumi, mis tagab kodanikele suurima võimaliku vaba liikumise, kuna sisepiiridel ei ole enam kontrolli. 2009. aastal esitas Island Euroopa Liiduga ühinemise taotluse. Alates 2010. aastast käivad ühinemisläbirääkimised.

Kuidas edasi?

- ▶ Selgub, et debatt laienemise üle ei ole üldse lihtne. Ühelt poolt ei ole Euroopa Liit end kunagi suletud klubiks pidanud, vaid on tahtnud ja tahab olla avatud kõikidele Euroopa riikidele.

Uute liikmete vastuvõtmine tagas minevikus Euroopas rahu ja stabiilsuse. Pärast raudse eesriide langemist ja Nõukogude Liidu kokkuvarisemist õnnestus ELil laiendada demokraatia ja turumajanduse tsooni oma laienemis-

poliitika abil Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse. Üheksa riiki, kes kuulusid varem Nõukogude Liidu mõjupiirkonda, on nüüd ELi liikmed, lisaks Sloveenia ja alates 2013. aastast ka Horvaatia, mis olid samuti kokkuvarisenud Jugoslaavia osad, ning Vahemere saared Malta ja Küpros.

Teiselt poolt ei ole selgeks tehtud küsimust (ja seda polegi võimalik lõplikult otsustada), kus Euroopa lõpeb, kui kau-

gele peaks minema poliitika, mis lubab riikidele liikmeks saamist, ja mille alusel nad lõpuks liikmeks võetakse.

Seda poliitikat jätkatakse endise Jugoslaavia riikide ja Albaania suhtes, mis samuti kuulub piirkonda, mida nimetame täna Lääne-Balkaniks, samuti Islandi ja Türgi suhtes. Neil on liikmeks saamise perspektiiv, isegi kui mõne riigi puhul võib selle teokssaamine veel kaua kesta.

Euroopa maailmas

Meie, eurooplased, ei ole maailmas üksi. Me ei moodusta isegi suuremat osa maailma rahvastikust, kaugeltki mitte. Seetõttu ei saa me ka ainult iseendaga tegeleda, vaid peame suunama oma tähelepanu ka teistele maailmajagudele. Vajame neid partneritena meie endi hea käekäigu jaoks, kuna nad ostavad meilt meie tooteid ja pakuvad oma kaupu ja kuna nad tarnivad meile tooraineid, mida meil endal ei ole.

Aga on ka probleeme, mis ei tohi jätta meid ükskõikseks: sõjad ja vähene areng, mis võtab paljudelt inimestelt võimaluse väärikalt elada. Teiselt poolt ei jää keskkonnasaaste ja kliimamuutus Euroopa Liidu piiridel seisma.

Ülesanne

Maailmajaod

Kui Antarktika kõrvale jätta, võib maailma jagada kuueks maailmajaoks: Aafrika, Aasia, Austraalia ja Okeania, Euroopa, Põhja-Ameerika ja Lõuna-Ameerika. On ka teisi võimalusi, mis liidavad Põhja- ja Lõuna-Ameerika Ameerikaks või Euroopa ja Aasia Euraasiaks. Jääme siin siiski kuue maailmajaoo juurde (ilma Antarktikata). Otsige välja puuduv teave ja kandke see tabelisse!

Maailmajagu	Pindala	Protsent maakera pindalast	Elanike arv	Koht elanike arvu alusel	SKP (*) inimese kohta, USA dollarites	Koht SKP (*) alusel
Aasia						
Aafrika						
Põhja-Ameerika						
Lõuna-Ameerika						
Euroopa						
Austraalia ja Okeania						

(*) SKP: sisemajanduse koguprodukt.

Euroopa huvid maailmas

- ▶ Euroopa on seega suhteliselt väike, aga majanduslikult tähtis maailmajagu. Sellest tulenevad ka huvid ja ülesanded, mida tahame teiste suhtes ellu viia.
 - EL järgib oma rahvusvahelises poliitikas mitut eesmärki.
 - Kaitseb oma huve ja tõkestab terrorismi, organiseeritud kuritegevust ja ebaseaduslikku sisserännet.
 - Annab panuse elamisväärse keskkonna säilitamisse (kliimapoliitika, keskkonnakaitse).
 - Mõjutab teisi riike saavutama ja säilitama rahu (nt Lähis-Idas või Aafrikas).
 - Aitab teistel riikidel areneda ning üle saada vaesusest, kirjaoskamatuses ja mahajäämusest.
 - Astub kogu maailmas välja demokraatia ja õigusriigi eest.

Ülesanne

Ülemaailmsed väljakutsed

Euroopa Liit võttis 2003. aasta lõpus vastu julgeolekustrateegia, milles määratakse kindlaks kõige tähtsamad punktid. Selles on nimetatud ülemaailmsed väljakutsed, mis ELi ees seisavad.

Vaadake neid väljakutseid ja paigutage Euroopa julgeolekustrateegiast võetud lahendusettepanekud erinevate valdkondade juurde.

Ülemaailmsed väljakutsed	Lahendus
Sõjad ja siseriiklikud konfliktid	
Vaesus	
Haigused	
Mahajäämus arengus	
Ressursinappus	
Euroopa energiasõltuvus	
Euroopa rahvastiku vananemine	
Terrorism	
Massihävitusrelvade levik	
Organiseeritud kuritegevus	
Looduskeskkonna ohustamine	

Lahendusettepanekud Euroopa julgeolekustrateegiast:

Arenuabi Aafrikale	Vähem arenenud riikide võlgade vähendamine	Demokraatia toetamine teistes riikides	Maailma veevarude tagamine
Tervishoiusüsteemide ülesehitamine vähem arenenud riikides	Rahvusvahelise terrorismi vastu võitlemine	Kliimamuutuse leevendamine	Rahuvalve sõjalise sekkumise kaudu
Rahvusvahelised relvastuskontrolli- ja desarmeerimiskokkulepped	Dialog islamimaailmaga	Energiakoostöö Euroopa piiridest kaugemal	Suunatud sisseränne
Võitlus maailmamerede saastamise vastu	Rahvusvaheline politseikoostöö	Euroopa turgude avamine arengumaade toodetele	Küberjulgeolek

Suletud Euroopa?

► Euroopa Liidus on aktuaalseks teemaks migratsioon. Migratsioon tähendab rännet ja kirjeldab olukorda, kui inimesed lahkuvad ühest kohast, et kusagile mujale elama asuda. Tegelikult keerleb meie avalik arutelu ikkagi immigratsiooni, s.t sisserände ümber. On olemas **legaalne sisseränne** Euroopa Liidu liikmesriikidesse, s.t inimesed ELi mittekuuluvatest riikidest tulevad täiesti ametlikult ja loa alusel meie juurde, et siin töötada, õppida või lihtsalt (näiteks ELi kodaniku abikaasana) elada. Paljud nendest inimestest loodavad, et elu Euroopa Liidus on parem. Aga nad on ka meie jaoks olulised, seetõttu kutsume neid aeg-ajalt otse. Sisserändajad toovad nimelt kaasa oma oskused ja valmisoleku neid siin majanduses rakendada. Meie jaoks on oluline eeskätt noorte sisseränne, kuna meie ühiskonnad muutuvad keskmiselt üha vanemaks – koos kõikide probleemidega, mida see pensioni- ja sotsiaalkasade jaoks kaasa toob.

Selleks et hõlbustada väljastpoolt ELi riike tulevatel asjatundjatel ELi elama asumist, võeti Euroopa Liidus kasutusse nn sinine kaart. Sellega saavad nad Euroopa Liidus üks kuni neli aastat töötada. Seni on enamik hea haridusega kolmandatest riikidest pärit rändajaid läinud USAsse.

Seadusliku ja soovitud sisserände kõrval on olemas **ebaseaduslik sisseränne**, s.t inimesed tulevad siia ilma loata. Need inimesed rikuvad sellega ELi riikide seadusi, kuid on ise sageli rändajaid salaja üle piiri toimetavate rühmituste ohvrid, kellelt salaja ELi toimetamise eest viimane raha taskust võetakse. Paljude inimeste jaoks siin maailmas näeb Euroopa välja nagu paradüüs, kuhu nad üritavad põgeneda. Laialdaselt on

tuntud fotod aafriklastest, kes kaluripaatides merele saadetakse ja kelle siis Malta, Itaalia või Hispaania piiripatrullid üles korjavad.

Keegi ei tea, kui palju inimesi ebaseaduslikult Euroopas viibib. Euroopa Komisjoni hinnangute kohaselt võib see arv olla 4,5 miljonit.

Euroopa Liit teeb suuri jõupingutusi ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks. Siia alla kuulub tugevdatud kontroll välispiiridel ja tihedam koostöö päritoluriikidega. Samal ajal tehakse intensiivselt tööd, et luua ELi mittekuuluvate riikide kodanikele seaduslikke võimalusi ELi tulemiseks ja siin elamiseks. Arengukoostöö kaudu maailma vaesemate riikidega proovib EL kaasa aidata elutingimuste parandamisele ebaseaduslike sisserändajate päritoluriikides sellisel määral, et nad ei peaks enam oma riigist lahkuma.

EL ja tema koostööpartnerid

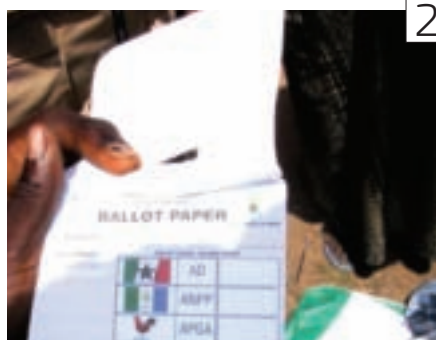
► ELil on sidemed paljude maailma riikidega, sealhulgas Aafrika ja Ladina-Ameerika arengumaade ning Aasia suurte ja väikeste riikidega. Neid mitmekesiseid suhteid ei ole võimalik siin käsitleda. Kuid selle kohta saab teavet Euroopa Liidu veebilehelt http://europa.eu/pol/cfsp/index_et.htm

ELi välispoliitika oluline raskuspunkt on arengukoostöö Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidega. Nende praeguseks 79 Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riigiga sõlmitakse majanduspartnerluslepingud, mis peavad riikidel aitama maailmamajandusega integreeruda ja tulemuslikult võidelda vaesusega oma riigis.

Euroopa Liit koos oma liikmesriikidega on kogu maailmas suurim arenguabi andja. Üle poole vaestele riikidele antavast rahast tuleb tema käest. Kuid arengupoliitika sisaldab siiski rohkem kui vaid puhta vee ja teekattega teede kättesaadavaks tegemist, nii tähtis kui see ka pole. EL soodustab arengut ka kaubanduse kaudu, avades oma turud ekspordile arengumaadest ja julgustades neid omavahelist kaubandust tugevdama.

ELi arengukoostöö

Siin näete ELi arengukoostöö erinevaid valdkondi. Palun paigutage fotode numbrid fotode ja nende juurde kuuluvate arengukoostöö meetmete juurde. Pange tähele: kokku kuuluvad fotod ja meetmed ei ole tingimata kõrvuti.

Nr	Foto	Nr	Meede
☐	Meditsiini-asutuste toetamine sõidukitega haigete transportimiseks Lõuna-Aafrikas	☐	Inimõiguste ja demokraatia edendamine
☐	Metsatöölise koolitamine Paapua Uus-Guineas	☐	Taristu ülesehitamine
☐	Riisi transportimine Sansibari sadamasse, et see puudust kannatavatele inimestele jagada	1	Taastuvate energiaallikate / energiavarustuse edendamine
☐	Miinide kõrvaldamine Laoses	☐	Veevarustus
☐	Kaevude ehitamine Dhakas, Bangladeshis	☐	Konfliktide lahendamine / rahuvalve
☐	Väikelaenu andmine Bosnia ja Hertsegoviina õmblejatele	☐	Tervishoiu edendamine
1	Elektri tootmine tuuleenergiast Boliivias	☐	Keskonnakaitse
☐	Valimiste vaatlemine Nigeerias	☐	Majanduskasvu ergutamise meetmed
☐	Koolide toetamine Boliivias Eterasama Chapare piirkonnas	☐	Alghariduse tagamine kõigile
☐	Tee-ehitus Beninis	☐	Vaesuse kaotamine

Arutelu

Arutelu rände teemal

Ligikaudu 214 miljonit inimest maailmas elavad riigis, mis ei ole nende koduriik. Kas suudate ette kujutada, et pööraksite oma koduriigile igaveseks selja? Millistel põhjustel Te seda teeksite? Ja millistel põhjustel sõidaksite mingisse riiki, kuigi seda seal ei soovita või see on koguni keelatud? Arutlege kogu rühmaga. Koguge teavet selle kohta, mis põhjustel tulevad inimesed lõunast ja idast meie juurde, ja kasutage seda teavet rühmasiseses arutelus.

Euroopa maailmas

- ▶ Euroopa ei ole saar, vaid osa üha enam kokku kasvavast maailmast. Seetõttu on ELil ka kohustus rahvusvaheliselt tegutseda. Ta teeb seda, et kaitsta oma huve, kujundada positiivselt maailma arengut ja aidata inimesi, kes ei ela nii hästi ja turvaliselt kui eurooplased.

EL tegutseb väga hoogsalt kliimamuutuse leevendamise valdkonnas ja teeb jõupingutusi, et kaasata ühisesse strateegiasse ka teisi riike, kus paisatakse õhku suures koguses süsinikdioksiidi. Siin on kõne all näiteks USA ja Hiina. Ka teised keskkonnakaitse küsimused mängivad suurt rolli ja neid on võimalik lahendada ainult ühiselt. Siin on näideteks maailma merede saastamine või ülepuük.

EL astub kogu maailmas välja demokraatia eest ja üritab oma mõju sellisel viisil maksma panna, et ka teised riigid austaksid demokraatlikke põhiõigusi ja -vabadusi ning need oma kodanikele tagaksid.

EL töötab väga aktiivselt ÜRO niinimetatud aastatuhande arengueesmärkide saavutamise nimel, millega soovitakse (lühidalt öeldes) vähendada absoluutset vaesust 2015. aastaks poole võrra. Kõne all on inimesed, kellel on päevas kasutada vähem kui üks USA dollar.

Euroopal ei ole võimalik meie maakera saatust üksinda juhtida, aga ilma Euroopata ei toimu ka midagi. Elame maailmas, kus meil ei saa hästi minna, kui teistel läheb halvasti.

Euroopa tulevik

„Kus tahate 2030. aastal elada, kuidas tahate elada ja mida tahaksite teha?”

Euroopa Liit on midagi rohkemat kui majanduslik liit. Ta on jagatud väärtuste ühendus, s.t riikide ja kodanike ühendus, kellel on ühised põhiveendumused ja kes neid ka kaitsevad.

21. sajandil tõstatuvad paljud küsimused teisiti kui 20. sajandil. Rahu liikmesriikide vahel on tagatud ja vana vaenu on olnud võimalik muuta stabiilseks sõprussuhteks või vähemalt rahumeelseks partnerluseks. Kuid EL seisab uute ülesannete ees, mis tuleb lahendada, et kindlustada pöhviväärtused Euroopa kodanike jaoks ka uuel sajandil.

Ülesanne

2030. aasta ja mina

Kus ja kuidas tahate elada 2030. aastal, mida tahaksite teha?

Sellele küsimusele vastab igaüks kindlasti erinevalt. Soovide teostumine ei sõltu aga üksnes isiklikest võimetest ja õnnest, vaid ka poliitilistest raamtingimustest.

Kuidas näeb Teie plaan välja, millised on Teie nõuded poliitikale?

Tahaksin 2030. aastal elada _____ ja töötada _____

_____ ametikohal. Oma isikliku elu kujutan endale ette nii: _____

Selleks et neid eesmärke oleks võimalik saavutada, nõuan täna oma riigi poliitikutelt

Euroopa poliitikalt nõuan täna

Euroopa globaliseerunud maailmas

► On ilmselge, et Euroopa riikide rahva- majandused seisavad suurte väljakutsete ees. Need tekivad esiteks globaliseerumise, s.t turumajanduse laienemise tõttu suuremasse osasse maailmast. Kaubad, kapital, ideed ja teave ületavad piire väga kiiresti, nad on kõikjal kättesaadavad – ja loovad ülemaailmse konkurentsi.

Sel on meie jaoks vahetud tagajärjed: Prantsusmaa ettevõtte jaoks ei ole enam otsustav ainuüksi see, mida pakuvad konkurendid oma riigis või teisel pool Püreneeid Hispaanias. Ta peab lähtuma ka sellest, mida ja millise hin-

naga toodetakse Hiinas, USAs või Indias, ja ta peab suutma selle hinnaga sammu pidada – kas siis pakkudes oma tooteid täpselt sama odavalt või tootes kaupu, mis on küll kallid, aga ka paremad.

Teiselt poolt muutuvad meie elutingimused põhjustel, millel ei ole globaliseerumisega midagi pistmist. Kodanikud saavad vanemaks ja ühiskonnad vananevad. Esimene on väga tore, tähendades pikemat eluiga. Aga see tähendab ka seda, et kulutused tervishoiule kasvavad ja pensione tuleb kauem maksta.

Samal ajal – ja see ei ole eriti tore – väheneb vastsündinute arv. Paljud inimesed on eelmistel kümnenditel otsustanud väiksema perekonna kasuks või teinud valiku, et ei too üldse lapsi ilmale. See tähendab aga ka majanduslikku probleemi: üha vähem noori inimesi peab ülal pidama üha enam eakaid.

Euroopa Liit tulevikus

Praegu on ELis ja liikmesriikides käimas suur arutelu selle üle, kuidas peaks EL tulevikus välja nägema. Paljud inimesed mõtisklevad Euroopa tuleviku üle. Sellele mõtlevad loomulikult ka ELi tipp-poliitikud. Allpool on mõned näited. Palun analüüsige neid ja arutage seejärel, mida Teie sellest arvate.

1. José Manuel Barroso

Euroopa Komisjoni presidendi **José Manuel Barroso** kõne Brüsseli eksperdirühmade dialoogifoorumil teemal „ELi olukord 2013. aastal: föderalism või killustumine?“. Brüssel, 22. aprill 2013:

Ka mina olen arvamusel, et aegadel, kus Euroopa tundub sageli kõikuvat integratsiooni ja killunemise vahel, peame üldjoontes visandama oma poliitilised kavad, valikuvõimalused ja kavatsused. Peame tegema põhimõttelise valiku, kui tahame Euroopa idee ja Euroopa väärtused nii meie piiride sees kui ka neist väljaspool eduni viia.

Mina näiteks ei tunne hirmu sõna „föderalism“ ees. Esiteks tähendab see täpselt vastupidist sellele, mida paljud inimesed kahtlustavad või kardavad. Föderatsioon ei ole superriik, vaid rahvusriikide demokraatlik ühendus, mis suudab tegeleda ühiste probleemidega – selleks teostatakse suveräänsust ühiselt sellisel moel, et igal riigil, igal kodanikul on võimalik oma tulevikku ise kujundada. See tähendab sõnaselget tunnistamist, et me ei saa ühendada Euroopat liikmesriikide tahte vastaselt – seega peame selle koos liikmesriikidega üles ehitama. Usun Euroopasse, kus inimesed on uhked oma rahvuse üle, uhked selle üle, et on eurooplased, ja uhked meie Euroopa väärtuste üle.

Euroopa Liit oma tänasel kujul ilmutab juba eksimatult äratuntavaid föderatiivsuse elemente: riikideülene Euroopa

Komisjon, mille ülesanne on Euroopa üldiste huvide edendamine, otse valitud Euroopa Parlament, sõltumatu Euroopa Keskpank ja Euroopa Kohus tegetsemas õigusaktide alusel, mis seisavad tunnustatud viisil riiklikust õigusest kõrgemal. Kõikidel nendel organitel on riikideüleused volitused, mis on aja jooksul kasvanud.

Võimude lahusus kesktasandi ja liikmesriikide vahel ei ole kunagi olnud kivisse raiutud. Seda on alati võimalik kahtluse alla seada ja seda ka tehakse. Isegi traditsiooniliselt föderaalsetes riikides USAst Saksamaani kontrollitakse ikka ja jälle subsidiaarsuse asjakohasust ja arutatakse, mida saab föderaalvalitsus teha ja peab tegema ning kus tema volitused lõpevad või peaksid lõppema.

Ma usun, et järgmistel kümnenditel hakkab Euroopa Liit vaatama rohkem ettepoole ja ka rohkem üle oma piiride.

Temast saab Euroopa kodanike ja ka liikmesriikide jaoks äärmiselt tugev vahend globaliseerumise ühisel kujundamisel ja meie ühiste väärtuste kaitsmisel. Maailm muutub kiiresti ja Euroopa liikmesriigid võivad – üheskoos – mängida otsustavat osa. Ainult kokku hoides ja meie ühiseid organeid tugevdades suudame toime tulla väljakutsetega, mida majandus- ja finantskriisid, ressursinappus, kliimamuutus ning vaesus ja vähene areng maailmas kaasa toovad. Üheskoos loome ka paremad tingimused meie ühiste väärtuste kaitseks ja säilitamiseks – reforme läbi viies – meie sotsiaalmudeli, meie sotsiaalse turumajanduse ja Euroopa eluviisi kõige olulisemad tunnused.

Allikas: http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-346_en.htm

2. Martin Schulz

Euroopa Parlamendi president **Martin Schulz** on Euroopa Liidu teemalises raamatus kirjutanud:

Olen veendunud, et Euroopa peab rohkem kokku kasvama, kui ei taha läbi kukkuda. Selline nõue Euroopa poliitika suust ilmselt ei üllata – lõpuks on igavlevale publikule piisavalt sageli jutlustatud, et meie kooseksisteerimine toimib nagu jalgrattasõit: kui väntamine lõpetada, kukub jalgratas ümber. Aga nii ma seda ei mõtle. Euroopa integratsiooni ei ole vaja sundkorras kogu aeg tagant tõugata, et vältida ELi läbikukkumist. Seisund, mida oleks võimalik aktsepteerida ühinemise stabiilse lõppstaadiumina, on täiesti mõeldav. See seisund ei ole aga veel saavutatud. Rohkem koostööd, nagu mina seda mõtlen, tugineb lihtsale äratundmisele, et Euroopa hoonet ehitades ei teinud me paaris kohas korralikku tööd. Meil on ühisraha, kuid puudub ühine maksu- ja finantspoliitika. See asi pidigi viltu minema ja nüüd näitavad rohkelt osundatavad turud iga päev, kuidas eurooplased lasevad end selle vea tõttu ikka ja jälle üksteise vastu ära kasutada. Ka ELi kulude poliitika puhul oleme rööpad valesse suunda seadnud. Olulistesse tulevikuväldkondadesse investeerimise asemel matab me raha toetustesse ja hoiame mineviku majandusharusid kunstlikult elus. Sama halb on meie lausa paabellik mitmehäälsus välis- ja julgeolekupoliitikas, mis teeb meist rahvusvaheliselt naljanumbri.

Mitte viimases järjekorras vajame keskpikas perspektiivis ELis institutsioonilist

Jello: „Tehke valik ühe vastuse kasuks ja arutage oma tulemusi klassis.”

selgust, kuna isegi asjatundjatel on juba raske vahet teha Euroopa Parlamendi presidendi, komisjoni presidendi, nõukogu eesistuja ja Euroopa Ülemkogu eesistuja ainuomastel pädevustel. Vajame tungivalt tõelist Euroopa valitsust, mida valitakse ja kontrollitakse parlamentaarselt.

Allikas: Martin Schulz. Aheldatud hiiglane. Euroopa viimane võimalus („Der gefesselte Riese: Europas letzte Chance”), Berliin 2013.

3. Herman Van Rompuy

Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy rääkis Kopenhaagenis peetud kõnes kodanike usalduse tagasivõitmisest:

Pangandus- ja riigivõlakriis on kahjustanud avalikkuse usaldust meie majanduste tugevuse vastu: „Kas Euroopa suudab jääda selles kiiresti muutuv maailmas atraktiivseks ja konkurentsivõimeliseks maailmajaoks?” Märkata on ka muret Euroopa projekti pärast: „Kas

Euroopa Liit leiab õiged vastused?” Tõsiasi on see, et kõik meie rahvamajandused peavad muutuvate globaalsete oludega kohanema.

Selleks et konkurentsivõimeliseks jääda, peame meie, eurooplased, töötama rohkem ja paremini, olema innovaatilised ja loomingulised. Me ei saa üle oma võimete elamist endale kauem lubada. Reformid on vajalikud – olgu EL või mitte. 15% suurune eelarvepuudujääk ja riigivõlg summas 160% SKPst on vastuvõetamatud – olgu EL või mitte. Meie majanduste konkurentsivõimet tuleb tõsta – olgu EL või mitte.

Aga isegi kui otsused võetakse vastu riiklikul tasandil, süüdistab avalikkus sageli Euroopa Liitu. Tõde on selles, et ►

Mis oleks, kui? Videos esitatakse küsimus, milline oleks meie elu, kui eurot ei oleks. Video leiad siit: http://bit.ly/Debate_Europe

► me ei muutnud headel aegadel midagi – või mitte piisavalt. Seega peame muudatused tegema halbadel aegadel. Ikkagi oleme paremas olukorras, kui teeme seda ühiselt! Kõik Euroopa poliitilised juhid teavad seda ja tegutsevad ka vastavalt, nagu ma kõikidel tippkohtumistel näha võin. Aga kuidas saame veenda kodanikke? See on ülim väljakutse.

Tööhõive, majanduskasv ja nende eeltingimus – poliitiline ja finantsstabiilsus – on põhilised koostisosad, et võita tagasi inimeste usaldus meie maailmajao tugevuse ja vastupidavuse ja Euroopa rahvamajanduste vastu ning usaldus Euroopa projekti vastu. Ka siin on üks teisega taas tihedalt seotud.

Poliitikutel on võimalik avalikkuse usaldus veel ka teisel viisil tagasi võita: tött rääkides.

Üks tõde on see, et vaja on aega, kuni reformid hakkavad majanduskasvule ja tööhõivele tuntavat mõju avaldama. Teine tõde on see, et lõplik vastus kriisile ei ole finantsinstrumentide (fondide ja võlakirjade) loomine, vaid muudatused reaalmajanduses. Ja kolmas tõde: ilma Euroopata käiksid kulud üle jõu.

Kui keegi väidab, et tema riik saab sellega üksi hakkama, siis ta mitte ainult ei praali, vaid valetab! Populism ja natsionalism ei saa anda vastuseid meie aja väljakutsetele. Poliitikud peavad selgelt ütleva, mis on mängus. Nad peavad ka

jõuliselt oma Euroopaga seotud veendumuste eest välja astuma. Kuidas saab nõuda Euroopa asja edasi viimist, kui poliitilistel juhtidel ei ole julgust Euroopa integratsiooni kaitsta ja edendada? Nii lihtne see ongi. Vajame Euroopa poliitikat, aga ka Euroopa keelt.

Allikas: Institutsioonidest kaugemale: milleks tänapäeval Euroopa? Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy kõne Euroopa-teemalisel konverentsil Kopenhaagenis, 11. mai 2012. http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/130149.pdf

Ja nüüd on TEIE kord!

- Kuidas Teie asju näete? Euroopa Liidu edasine areng puudutab eelkõige noort põlvkonda, kes tahab elada ja kujundada oma elu 21. sajandil. Mida tahate Teie? Mis on Teile tähtis?

Võtke nende küsimustega tegelemisel aluseks Euroopa tipp-poliitikute tekstid. Koostage igaüks enda jaoks prioriteetide loetelu. Millised on Teie jaoks kolm kõige tähtsamat punkti? Ja järgmised kolm punkti selle kohta, mida Te mingil juhul ei taha.

Loetelu võiks välja näha nii:

Tahan tingimata:	Ma ei taha mingil juhul:
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Võrrele üksteisega oma prioriteete ja arutage klassis, kuidas Teie tuleviku Euroopa peaks välja nägema.

Siinkohal mõni idee. Kuidas peab EL välja nägema, et väljakutseid oleks võimalik vastu võtta? Mõelge ka sellele, mille üle arutlesite juba ühisraha puudutavas ülesandes („Kes peaks ühisrahaga seotud otsuseid vastu võtma?”, lk 28).

Suurus

- EL peab suuremaks muutuma. Ainult praegusest suurema arvu riikidega on tal vajalik kaalukus.
- EL ei tohi rohkem liikmeid vastu võtta, kuna siis muutub ta liiga erinevaks ja kaotab seega oma tegutsemisvõime.
- ELi suurus peab vähenema. Ühtekuuluvuse tugevdamiseks peavad riigid, kellel ei ole soovi ELi edasi arendada, EList lahkuma.

Pädevused

- EL peab saama liikmesriikidelt rohkem õigusi, et tõhusalt tegutseda, see tähendab, et rohkem otsuseid tuleb kogu ELi kohta vastu võtta keskselt Brüsselis ja Strasbourgis.
- EL peaks jääma ülesannete praeguse jaotuse juurde enda ja riikide vahel, kuna see on hästi tasakaalustatud.
- EL peab andma pädevused liikmesriikidele tagasi ja keskenduma olulisele, s.t toimivale siseturule. Keskkonnanõu, tarbijakaitse või välispoliitikaga peaksid tegelema liikmesriigid.

Militaarvaldkond

- EL peab üles ehitama eraldi Euroopa armee, et anda oma nõudmistele kaalu ja viia läbi sõjalisi operatsioone näiteks Balkanil või Aafrikas.
- EL on tsiviiljõud ja peaks hoidma käed militaarküsimustest eemal.
- EL peaks jätkama praegust koostööd NATOga ja kasutama oma kiirreageerimisüksusi ainult piiratud operatsioonide korral, kui NATO ei ole huvitatud.

Otsuste tegemine

- ELis peaks kõik otsused tegema ainult Euroopa Parlament, kuna selle liikmeid valime meie kõik.
- ELis peaksid otsuseid tegema – nii nagu siiani – Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Parlament ühiselt.
- Tähtsad küsimused tuleks viia Euroopa referendumile, mis toimub kogu ELis samal päeval.

Otsustusmenetlus

- ELis tuleks otsuseid teha põhimõtteliselt hääletamuse alusel, kuna muidu on peaaegu 30 riigiga võimalik harva ja ainult pikkade menetluste käigus kokkuleppele jõuda.
- ELis tuleks otsuseid teha põhimõtteliselt ühehäälselt, kuna ühegi sõltumatu riigi arvamust ei tohiks maha hääletada.
- ELis tuleks igapäevaseid küsimusi otsustada hääletamusega, põhimõttelisi küsimusi ühehäälselt, kuna see oleks hea tasakaal tõhususe ja kõikide arvestamise vahel.

Euro

- Mida rohkem riike võtab kasutusele euro, seda tugevamini kasvab Euroopa kokku. Peaksime seetõttu kindlasti püüdma selleni, et võimalikult palju riike võtaks kasutusele ühisraha, ja neid selle juures vajadusel ka finantsiliselt toetama.
- Euroala liikmete hulka peaksid kuuluma üksnes riigid, kes tõepoolest rahaliidu tingimustest kinni peavad. Neid tuleks reeglitega kinnipidamise osas pidevalt kontrollida.

- Ühisraha ei ole Euroopa jaoks hea. Eriti kriiside ajal on näha, et ELis ei suudeta ühtses poliitikas kokku leppida. Riikliku finants- ja rahapoliitikaga oleks võimalik kiiremini ja paremini tegutseda. EL peaks seetõttu tagasi pöörduma rahvusvaluutade juurde, mis ei välista ju koostööd.

Töökohad

- Euroopa Liit peaks aktiivselt töökohti looma. ELi toetatavate võimalikult piiriüleste taristuprojektidega, nt teede- või sillaehitus ELi liikmesriikide ühendamiseks, oleks võimalik palju töökohti luua.
- Riigid teavad ise kõige paremini, kuidas on võimalik nende juures töökohti luua. ELil ei ole vaja sellega tegeleda.
- Töökohti ei ole vaja luua: meil on Euroopas piisavalt vabu töökohti. Vaba liikumise edasiarendamise ja parema teavitamise kaudu saaksid töötajad kiiremini töökoha leida.

Kodanike liit

► Nagu me juba nägime, esindab Euroopa kodanikke ELis Euroopa Parlament.

Euroopa Parlamendi valivad kõik Euroopa Liidu valimisõiguslikud elanikud viieks aastaks. Valimisõigus antakse 18-aastaselt, Austrias koguni 16-aastaselt. Passiivne valimisõigus on liikmesriigiti erinev. Soomes, Taanis ja Saksamaal on võimalik saada Euroopa Parlamenti valituks näiteks juba 18-aastaselt, Leedus, Poolas ja Ühendkuningriigis on see lüvend aga 21 aastat. Küprosel, Itaalias või Kreekas peab olema koguni 25 aastat vana, enne kui on võimalik Euroopa Parlamendi liikmeks saada. Teises ELi riigis elavad ELi kodanikud (näiteks austerlased Ungaris) võivad oma hääle seal anda. Parlament on Euroopa poliitikas oluline otsustaja. Parlament on koos nõukoguga Euroopa Liidu seadusandja, mis tähendab, et ilma Euroopa Parlamendita ei toimu Euroopas midagi!

Kuigi Euroopa Parlamendil on olulised funktsioonid ja ta esindab vahetult kodanikke, on huvi parlamendi valimiste vastu suhteliselt leige. Euroopa Parlamendi mõju on tugevasti kasvanud alates 1979. aastast. Parlament saab üha enamate küsimuste otsustamisel osaleda. Kuigi Euroopa Parlamendil on seega täna palju suurem sõnaõigus kui 30 aastat tagasi, on valimisaktiivsus vähenenud. Euroopa Parlamendi eelmistel valimistel 2009. aastal käis ELis keskmiselt hääletamas ainult 43 protsenti kodanikest.

Ülesanne

Miks on valimisaktiivsus nii madal?

Vahetage mõtteid ja arutlege sel teemal väikeses rühmas ning küsige seejärel inimestelt, kes olid 2009. aastal juba valimisõiguslikud, näiteks oma vanematelt, tuttavatelt või inimestelt tänaval, kas nad võtsid osa Euroopa Parlamendi valimistest. Kui mitte, siis miks? Pange oma tulemused plakatile kirja, kõrvutage tabelis valimistele minemise poolt- ja vastuargumente. Kas Teile tuleb meelde veel täiendavaid argumente? Siis täiendage.

Ülesanne

Kuidas käitute Teie?

Palun põhjendage oma otsust. Mis peaks juhtuma, et Te oma hoiakut muudaksite?

2014. aasta varasuvel		olen valimisõiguslik		ei ole ma veel valimisõiguslik
Ma		lähen/läheksin valima		jään/jääksin koju

Euroopa Liit – ühendus, millel on tulevikku

- ▶ Euroopa Liit loodi pärast Teist maailmasõda eesmärgiga asendada sajanditepikkune vaen Euroopa riikide vahel sõpruse ja koostööga.

Enam kui 50 aastat hiljem võib öelda, et see eesmärk on saavutatud. Esineb küll veel vastastikuseid eelarvamusi, aga keegi ei ähvarda teist sõjaga. Eriarvamused esitatakse konverentsiruumis ja lahendatakse üldjuhul kompromissiga, millega kõik osalevad riigid nõus on.

Euroopa Liit on seega saavutanud oma esialgse eesmärgi tagada liikmesriikide vahel rahu. Aga ta ei ole sellega üleliigselt muutunud, sest väärtused, mille eest ta seisab, kehtivad endiselt.

Euroopa seisab uute väljakutsete ees alates kliimamuutuse tõkestamisest kuni globaliseerumise kujundamise ja võitluseni rahvusvahelise terrorismiga. Täiesti selge, et ükski Euroopa riik ei suuda neid ülesandeid üksinda lahendada. Aga koos oleme peaaegu pool miljardit inimest, kelle selja taga on tugev majandus ja hea haridus. Ühiselt suudame midagi korda saata. Euroopa Liit aitab meil sellega kujundada meie isiklikku elu vastavalt meie enda soovile.

Loomulikult käib alati ka arutelu ja vaieldakse, kuidas peaks EL edasi arenema. Patenteeritud lahendust ei ole ja

ettekujutused eri liikmesriikides on täiesti erinevad.

EL on seega institutsioon, mis muutub. Selleks et ta areneks suunas, mida meie, Euroopa kodanikud, õigeks peame, tuleb meil sekkuda. Esimene samm on osavõtt Euroopa Parlamendi valimistest. Mida suurem valimisaktiivsus, seda rohkem saab parlament mõju avaldada ja kaasa rääkida. Kui me ei taha, et teised meie eest otsustavad, peame seda ise tegema. Euroopa Parlament aitab meid.

Meie ja Euroopa

- ▶ Hea võimalus Euroopa Parlamendi kohta teavet saada on kutsuda oma kooli esinema Teie valitud Euroopa Parlamendi liige ja teda küsitleda. Vestlus Euroopa Parlamendi liikmega ei ole loomulikult ainuke võimalus Euroopa kohta teavet saada või koguni ise tegetsema asuda.

„Loodetavasti oli Teil huvitav! Kui tahate rohkem teada, siis oleme järgmisele leheküljele kokku kogunud mõned soovitusel. Nägemist!”

Alljärgnevalt mõned soovitused, kuidas Euroopa kohta rohkem teada saada

- **Lastenurk**
Euroopa-teemalised mängud ja viktoriiniküsimused lastele ja noortele:
http://europa.eu/kids-corner/index_et.htm
- **EL õpetajatele**
Õppematerjal liidu ja tema tegevuse kohta:
http://europa.eu/teachers-corner/index_et.htm
- **Euroopa noorteportaal**
Euroopa ja riikide leheküljed hariduse, töö, reisimise ja palju muu kohta noortele:
<http://europa.eu/youth/et>
- **Europe Direkt**
ELi teabekeskused kõikjal üle Euroopa. Võite esitada oma küsimused telefoni või e-posti teel või külastada lähimat keskust:
http://europa.eu/europedirect/meet_us/estonia/index_et.htm
- **Euroopa Liidu ajalugu**
Teave ja videod ELi asutajate kohta:
http://europa.eu/about-eu/eu-history/index_et.htm
- **Teie Euroopa**
Nõuanded ja abi ELi riigi kodanike ja nende perekondade jaoks:
http://europa.eu/youreurope/citizens/index_et.htm
- **Arutelu Euroopa tuleviku üle**
Euroopa-teemalisi arutelusid tutvustav teabeportaal:
<http://ec.europa.eu/debate-future-europe/>

Ülesanne

Pange osutatud internetiaadressid proovile.

Jagunege selleks rühmadesse. Iga rühm valib endale internetiaadressi ja uurib täpselt järele, millist teavet ja ideid seal leidub. Mis Teile nendel lehtedel meeldis, mis mitte? Pärast seda kandke tulemused üksteisele ette. Nii tegeleb igaüks ühe asjaga – ja teab pärast kõike.

Soovime palju edu!

ELiga saab ühendust võtta

INTERNETIS

Teave on kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes kättesaadav Euroopa veebisaidil:
europa.eu

ISIKLIKULT KOHALE MINNES

Üle kogu Euroopa on sadu kohalikke ELi teabekeskusi.
Lähima keskuse aadressi leiate veebilehelt:
europedirect.europa.eu

TELEFONI VÕI ELEKTRONPOSTI TEEL

Europe Direct on teenus, mis aitab leida vastuseid Euroopa Liiduga seonduvatele küsimustele. Kontaktteeruda on võimalik tasuta telefoniliinil **00 800 6 7 8 9 10 11** (mõned mobiilioperaatorid ei võimalda helistada numbritele, mis algavad 00800, või küsivad nende kõnede eest tasu; telefoniautomaadist väljaspool ELi helistades: **+32 22999696**) või saata elektronkiri aadressilt **europedirect.europa.eu**

LOE EUROOPA KOHTA

ELi kohta käivad trükised saadaval vaid hiireklõpsu abil EU Bookshopi veebilehel:
bookshop.europa.eu

Eestikeelset teavet ja väljaandeid
Euroopa Liidu kohta leiate:

Euroopa Komisjoni esindus Eestis

Euroopa Liidu maja
Rävala 4
10143 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6264400
E-post: COM-REP-TLL@ec.europa.eu
<http://www.euroopaliit.ee>

Euroopa Parlamendi infobüroo Eestis

Euroopa Liidu maja
Rävala 4
10143 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6306969
E-post: eptallinn@europarl.europa.eu
<http://www.europarl.ee/>

Rahvusraamatukogu Euroopa Liidu infokeskus ja eurodokumentatsiooni keskus

Tõnismägi 2
15189 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Tel +372 6307330
E-post: elik@nlib.ee

Eurotelefon

Tel 0 800 3330
E-post: info@eurotelefon.ee

Tartu Ülikooli Raamatukogu eurodokumentatsiooni keskus

W. Struve 1
50091 Tartu
EESTI/ESTONIA
Tel +372 7375780
E-post: paring@utlib.ee
<http://www.euroinfo.ee/>

Tallinna Tehnikaülikooli

eurodokumentatsiooni keskus
Akadeemia tee 1
12618 Tallinn

EESTI/ESTONIA
Tel +372 6203555
E-post: anneli.viljat@lib.ttu.ee

Europe Directi Eesti infopunktid kontaktandmed:

Europe Directi teabekeskus Hiiu- ja Saaremaal

Karin Kokla
Hiiu Maavalitsus
Leigri väljak 5
92401 Kärdla
Hiiumaa
Tel +372 4636065
E-post: euoinfo@hiiumaa.ee

Europe Directi teabekeskus Jõhvis

Margus Ilmjärv
Kaubandus-Tööstuskoja Jõhvi esindus
Pargi 27
Jõhvi 41537
Tel +372 3374950
E-post: margus@koda.ee

Europe Directi teabekeskus Läänemaal

Merle Mäesalu
Lääne maavalitsus
Lahe 8
Haapsalu 90505
Tel +372 4725600
E-post: merle.maesalu@lmv.ee
<http://laane.maavalitsus.ee>

Europe Directi teabekeskus Lääne-Virumaal

Moonika Aruvainu
Lääne-Virumaa maavalitsus
Fr. R. Kreutzwaldi 5
Rakvere 44314
Tel +372 3258013
E-post: euoinfo@l-virumv.ee
<http://laane-viru.maavalitsus.ee>

Europe Directi teabekeskus Põlvamaal

Ingrid Lepasson
Kesk 20

63308 Põlva
Tel +372 7998902
E-post: ingrid@polvamaa.ee
<http://www.polvamaa.ee>

Europe Directi teabekeskus Pärnumaal

Kersti Liiva
Pärnu maavalitsus
Akadeemia 2
Pärnu 80088
Tel +372 447 9739
Faks 447 9735
E-post: edir@parnumaa.ee
<http://europedirect.mv.parnu.ee>

Europe Directi teabekeskus Valgamaal

Marika Muru
Valga Maavalitsus
Kesk 12
Valga 68203
Tel +372 7666155
E-post: euoinfo@valgamaa.ee

Europe Directi teabekeskus Viljandimaal

Katrin Reimo
Viljandi Maavalitsus
Vabaduse plats 6
Viljandi 71020
Tel +372 4330428
E-post: edir@viljandimaa.ee

Europe Directi teabekeskus Võrus

Gady Künnapu
Võru Maavalitsus
Jüri 12
Võru 65620
Tel +372 7868301
E-post: euoinfo@mv.werro.ee

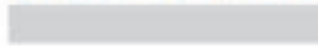
Euroopa Komisjoni ning Euroopa Parlamendi esindused ja bürood on olemas kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides. Euroopa Liidu delegatsioonid asuvad üle maailma.

Euroopa. Teabekogumik noortele

„Euroopa on kusagil mujal.” Selle provotseeriva lausega algab esmakordselt kogu Euroopa jaoks koostatud noorte teabekogumiku esimene peatükk. Me asume loomulikult Euroopas ja kogumiku eesmärk on selgitada, mida tähendab Euroopa. Kes valitseb Euroopat, mida tähendab Euroopa Liit inimeste jaoks igapäevaelus ja millises suunas areneb meie maailmajagu globaliseerunud maailmas? Kuidas peaks Euroopa tulevik välja nägema? Seda ja mitte ainult seda on 13–18aastastel õpilastel võimalik teada saada ja interaktiivselt omandada. Õpetajate kasutada on juurdekuuluv vihik.

Euroopa Liidu liikmesriigid (juuli 2013)

Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-29209-5

9 789279 292095